

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

DROGY A PACHATEL DROGOVÉHO DELIKTU

Autor práce: Martin Sural, DiS.

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Milan Kocík

Katedra: právních oborů a bezpečnostních studií

2020

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Martin Soural, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Drogy a pachatel drogového deliktu

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Drugs and offender drug offence

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Kocík

Datum zadání bakalářské práce: říjen 2019

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem práce je zhodnotit charakteristické vlastnosti a chování pachatelů, kteří užívají omamné a psychotropní látky a zároveň páchají trestnou činností spočívající ve výrobě a distribuci omamných a psychotropních látek, zjistit příčiny takového jednání. Vedlejším cílem práce je vymezení návykových látek, závislostí na návykových látkách a legislativy na základě studia dostupné literatury, zákonů a dokumentů k tomuto tématu.

Student: Martin Soural	16. října 2019	
Vedoucí práce: Mgr. Milan Kocík	16. října 2019	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: Doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.		
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	12. 11. 19	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	13. 11. 2019	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucí(ho) a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Milanu Kocíkovi za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

SOURAL, M. *Drogy a pachatel drogového deliktu: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2020. 55 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Milan Kocík.

Předkládaná bakalářská práce je zaměřena na problematiku drog a s ní souvisejícími riziky užívání omamných a psychotropních látek, se zaměřením na pachatele drogových deliktů. Teoretická část se zabývá vymezením vybraných druhů návykových látek, jejich charakteristikou a rozdělením, závislostí na návykových látkách, typologií pachatelů drogových deliktů a platnou právní legislativou. Praktická část se věnuje pachatelům drogové trestné činnosti, jejich charakteristickým vlastnostem a chování, s uvedením konkrétního skutečného případu z praxe.

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit charakteristické vlastnosti a chování pachatelů, kteří užívají omamné a psychotropní látky a zároveň páchají trestnou činností spočívající ve výrobě a distribuci omamných a psychotropních látek, zjistit příčiny takového jednání. Vedlejším cílem práce je vymezení vybraných druhů návykových látek, závislostí na návykových látkách a legislativy na základě studia dostupné literatury, zákonů a dokumentů.

Klíčová slova: Drogy, Pachatel, Omamná a psychotropní látka, Závislost, Trestný čin

ABSTRACT

The presented bachelor thesis is focused on the issue of drugs and related risks of drug and psychotropic substance use, with a focus on perpetrators of drug offenses. The theoretical part deals with the definition of selected types of addictive substances, their characteristics and distribution, addiction to addictive substances, the typology of perpetrators of drug offenses and applicable legislation. The practical part deals with perpetrators of drug crime, their characteristics and behavior, with a specific real case from practice.

The main goal of the bachelor thesis was to evaluate the characteristics and behavior of offenders who use narcotics and psychotropic substances and also commit criminal activity consisting in the production and distribution of narcotics and psychotropic substances, to determine the causes of such behavior. The secondary goal of the work is to define selected types of addictive substances, addiction to addictive substances and legislation based on the study of available literature, laws and documents.

Keywords: Drugs, Offender, Narcotic and psychotropic substance, Addiction, Crime

Obsah

ÚVOD	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ	10
2.1 Droga	10
2.2 Návyková látka.....	10
2.3 Drogový delikt.....	11
3 VYBRANÉ DRUHY NÁVYKOVÝCH LÁTEK	12
3.1 Alkohol.....	12
3.2 Konopí a jeho produkty	12
3.2.1 Marihuana	13
3.2.2 Hašiš.....	13
3.3 Opiáty	13
3.3.1 Heroin.....	14
3.3.1 Braun	14
3.3.2 Metadon.....	14
3.4 Stimulační drogy	14
3.4.1 Pervitin (metamfetamin)	15
3.4.1 Amfetamin.....	15
3.4.1 Kokain	15
3.5 Halucinogeny.....	16
3.5.1 LSD	16
3.5.1 MDMA (extáze).....	16
3.1 Těkavé látky	17
4 ZÁVISLOST NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH	18
5 LEGISLATIVA V ČR	20
5.1 Drogové přestupky	21
5.2 Drogové trestné činy	21

5.2.1	Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku	21
5.2.2	Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedy podle § 284 trestního zákoníku	22
5.2.3	Nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestního zákoníku	22
5.2.4	Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedy podle § 286 trestního zákoníku	22
5.2.5	Šíření toxikomanie	23
6	PACHATEL DROGOVÉHO TRESTNÉHO ČINU	24
6.1	Biologické a psychologické faktory	24
6.2	Sociální faktory	25
7	VÝROBCI A DISTRIBUTOŘI DROG	26
7.1	Výroba a distribuce v regionu	27
7.2	Specifické aspekty při odhalování a vyšetřování drogových deliktů	29
7.3	Řízený rozhovor	32
7.4	Vyhodnocení rozhovoru se znalcem	36
8	KAZUISTIKA	38
	ZÁVĚR.....	49
	Seznam použitých zdrojů	51
	Seznam zkratk	53
	Seznam tabulek a grafů	54
	Přílohy	55

ÚVOD

Bakalářská práce je zaměřena na problematiku drog a s ní souvisejícími riziky užívání omamných a psychotropních látek, se zaměřením na pachatele drogových deliktů. Práce je rozdělena na dvě části a to na část teoretickou a praktickou.

Teoretická část se zabývá obecným vymezením návykových látek a jejich základním členěním, vysvětlením základních pojmů, druhů závislostí na návykových látkách včetně rizik spojených s užíváním návykových látek a aktuálně platnou právní legislativu. Poslední kapitola teoretické části bude pojednávat a pachatelích drogových deliktů se zaměřením na jejich typologii.

Praktická část bude zaměřena na analýzu pachatelů, kteří užívají omamné a psychotropní látky a zároveň páchají trestnou činnost spočívající v nedovolené výrobě a nakládání s těmito látkami, zabývat se bude analýzou osobnosti jednak pachatele, který je výrobcem drog, ale i distributory, kteří se vysokou měrou podílejí na drogové kriminalitě, zejména s ohledem na jejich chování, vlastnosti, společenské postavení, motivaci a sklony k recidivě u páchání této trestné činnosti.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem práce je zhodnotit charakteristické vlastnosti a chování pachatelů, kteří užívají omamné a psychotropní látky a zároveň páchají trestnou činnost spočívající ve výrobě a distribuci omamných a psychotropních látek, zjistit příčiny takového jednání. Vedlejším cílem práce je vymezení návykových látek, závislosti na návykových látkách a legislativy, typologii pachatelů drogové trestné činnosti na základě studia dostupné literatury, zákonů a dokumentů k tomuto tématu.

K vymezení základních pojmů, charakteristiky vybraných druhů návykových látek, závislostí a legislativy je použita metoda spočívající v obsahové analýze příslušných dokumentů, odborné literatury a zákonů vztahující se k danému tématu, za pomoci které budou tyto pojmy po teoretické stránce blíže vysvětleny a konkretizovány.

Z dalších metod bude použita metoda řízeného rozhovoru se znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, která bude hlavním podkladem pro analýzu pachatelů, kteří užívají omamné a psychotropní látky a zároveň se dopouštějí trestné činnosti v souvislosti s nedovolenou výrobou a nakládáním s omamnými a psychotropními látkami, kazuistika s uvedením konkrétního skutečného případu z policejní praxe, a v neposlední řadě bude využita metoda empirická, ve které bude využito vlastních zkušeností z pozice vyšetřovatele u Služby kriminální policie a vyšetřování Policie České republiky na problematice nealkoholové toxikomanie.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

V této kapitole budou blíže vysvětleny základní pojmy, týkající se tématu bakalářské práce včetně právního vymezení návykových látek z pohledu aktuální platné legislativy.

2.1 Droga

Pojem droga pochází z arabského slova „durana“ s původním významem léčivo. Pokud hovoříme o droze, tak výčet těchto látek je uveden v seznamech omamných a psychotropních látek v zákoně č. 167/1998 Sb. Po dlouhá staletí se lidé snažili v přírodě nacházet látky, které by jim byly ku prospěchu a to látky, které by jim sloužili pro léčebné účely anebo látky, které by v nich vyvolaly pocity štěstí a blaha. Zhruba od druhé poloviny dvacátého století se však zneužívání návykových látek stalo celosvětovým problémem. Zneužívání takovýchto látek s sebou přináší závažné zdravotní důsledky, ekonomické ztráty a rostoucí kriminalitu.¹

2.2 Návyková látka

Pojem návyková látka v trestním právu je definován v § 130 trestního zákoníku. Návykovou látkou se podle tohoto ustanovení rozumí „*alkohol, omamné látky, psychotropní látky a ostatní látky způsobivé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka nebo jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.*“²

Není to však jediná definice návykové látky, pojem návykové látky je taktéž vymezen v zákoně č. 167/1998 Sb. o návykových látkách, který návykovou látku definuje pro účely tohoto zákona jen jako „*omamné látky a psychotropní látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 zákona o návykových látkách.*“ Omamnými látkami jsou takové látky, u nichž je nebezpečí chorobného návyku a vzniku psychických změn (kokain, opium, morfin, heroin atd.). Seznam těchto látek je uveden v přílohách č. 1 až 3 zákona č. 167/1998 Sb. O návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Psychotropními látkami jsou látky ovlivňující psychiku člověka (např. amfetamin, efedrin atd.) Jejich seznam je uveden v přílohách č. 4 až 7 zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů. Za ostatní látky se považují čtené látky běžně používané zejména v domácnosti, ve zdravotnictví

¹ ŠTABLOVÁ, R. *Kriminologie: studijní texty*. Praha, 2008, s. 46.

² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník.

nebo v průmyslu (jako např. různá ředidla, čistidla) za podmínky, že jsou způsobilé nepříznivě ovlivnit psychiku člověka a jeho ovládací nebo rozpoznávací schopnosti nebo sociální chování.³

Alkoholickým nápojem se podle § 2 písm. k) zákona č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, rozumí „*lihovina, víno a pivo*“. Alkoholickým nápojem je též nápoj, „*pokud obsahuje více než 0,5 objemového procenta alkoholu*.“⁴

2.3 Drogový delikt

Tento pojem se obecně používá pro trestné činy, které souvisí s nedovoleným nakládáním s omamnými a psychotropními látkami (dále jen „OPL“). Výčet těchto trestných činů je uveden v Hlavě VII. trestního zákoníku, kdy se jedná o trestné činy obecně nebezpečné. Jednotlivým skutkovým podstatám drogových trestných činů se bude věnovat samostatná kapitola této práce, která bude pojednávat o legislativě. Méně závažné činy spočívající v porušení povinnosti při zacházení s „OPL“, v neoprávněném přechovávání „OPL“ v malém množství pro svoji potřebu, v neoprávněném pěstování pro vlastní potřebu v malém množství rostliny nebo houby obsahující „OPL“, mohou být postiženi jako přestupek.⁵

V užším smyslu můžeme do drogových deliktů zahrnout trestné činy související s nedovoleným zacházením s omamnými a psychotropními látkami. V širším smyslu pak můžeme do drogových deliktů podřadit jednání spočívající v šíření nealkoholové toxikomanie, tzn. svádění a podněcování ke zneužívání návykových látek jiných než alkoholu. Pachatel takového jednání jsou zpravidla samotní toxikomani, kteří tyto látky předávají dalším konzumentům anebo ti, kteří tyto látky šíří dále za účelem vlastního obohacení. Obecně problémem drogových deliktů je jejich vysoká míra latence, která je zapříčiněná tím, že zájmem samotných konzumentů není to, aby tato trestná činnost byla orgány činnými v trestním řízení odhalena.⁶

³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník

⁴ ČESKO. Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami.

⁵ ŠÁMAL, P. *Právní slovník*, 3. vydání, 2009, Nakladatelství C.H. Beck, dostupné z [www. Beck-online.cz](http://www.Beck-online.cz)

⁶ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 460

3 VYBRANÉ DRUHY NÁVYKOVÝCH LÁTEK

V této kapitole budou návykové látky rozděleny podle svého složení a účinků na lidský organismus s uvedením konkrétních zástupců z každé kategorie.

3.1 Alkohol

Vzniká kvašením ze sacharidů a to z jednoduchých cukrů, obsažených v ovoci nebo z polysacharidů z obilovin či brambor. Psychoaktivní účinky alkoholu závisí jednak na množství a způsobu užití alkoholu, ale i dalších osobních dispozic jedince užívajícího alkohol, jako je např. zdravotní stav, kondice včetně působení okolního prostředí, ve kterém dochází k pití alkoholu. Výroba alkoholických nápojů sahá do dávné historie. Pravidelná konzumace alkoholu a to zejména ve vyšších dávkách vede ke vzniku vážných zdravotních potíží a taktéž k vytvoření si závislosti na alkoholu. Užívání nadměrného množství alkoholických nápojů se označuje za alkoholismus.⁷

3.2 Konopí a jeho produkty

Konopí pochází z největší pravděpodobnosti z centrální Asie, odkud se pak rozšířilo do celého světa. Konopí není na pěstování nikterak náročné, nejvíce se mu daří v oblastech s teplým klimatem. V České republice je pěstování konopí velice rozšířené po celém území, největší kvality co do obsahu psychoaktivních látek dosahuje v oblastech severní a jižní Moravy. Účinnou látkou obsaženou v produktech konopí je kanabinoid. Psychoaktivní účinky pak vyvolává látka THC (delta 9 tetrahydrokanabinol), která je nejvíce obsaženou látkou v marihuaně a hašiši. Mechanismem účinku THC je jeho vazba na kanabinoidní receptory v mozku, která u člověka způsobuje lehkou euforii a příjemnou náladu, deformaci ve vnímání času a prostoru, zostřené vnímání barev, ponoření se do vlastních myšlenek. Dlouhodobé a nadměrné užívání těchto látek může mít za následek poruchu krátkodobé paměti a schopnosti soustředění a u disponovaných osob vede k úzkostným poruchám a rozvoji depresivních poruch. Konopné látky se užívají především kouřením, přimíchávají se však i do jídla a nápojů. U 8 až 10 procent dlouhodobých uživatelů se dostavuje psychická závislost.⁸

---

⁷ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 151-152. ISBN 80-86734-05-6

⁸ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 174-175. ISBN 80-86734-05-6

3.2.1 Marihuana

Marihuana je výsledný produkt z konopí, který vzniká rozmělněním a usušením jednotlivých částí rostliny konopí a konzumuje se nejčastěji kouřením nebo se používá jako přísada do nápojů a jídel. Mezi uživateli se marihuaně hovorově říká „tráva“ kvůli jejímu vzhledu.⁹

U marihuany koncentrace účinné látky závisí na tom, z jaké části rostliny byly listy odebrány a sušeny, přičemž nejvyšší koncentrace účinných látek obsahují květy a mladé listy vrcholu.¹⁰

3.2.2 Hašiš

Hašiš je konopná pryskyřice, která má větší obsah látek než marihuana. Obsahuje až 40 % THC. Stejně jako marihuana se hašiš užívá zpravidla kouřením, využít se však dá i k přípravě konopných pokrmů, jako jsou konopné zákusky, bonbony atd. Při užívání hašiše může docházet k porušení chodu myšlenek, soustředění a taktéž ke zrakovým a sluchovým iluzím.¹¹

3.3 Opiáty

Nazývají se podle alkaloidů, které jsou v nich obsaženy a jsou podskupinou opioidů se strukturou blízkou morfinu. Samotné opium se získává z mléčné kapaliny, která se nachází v nezralé hlavici máku odrůdy *Papaver somniferum album*. Přírodními deriváty opia jsou morfin a kodein.¹²

Lidský organismus ovlivňují pomocí opioidních receptorů, působí na centrální nervový systém tím, že potlačují percepční a lokalizační psychickou a emoční složku bolesti. Při intoxikaci nastává příjemná euforie a zklidnění. Při akutní intoxikaci může vyvolat nevolnost, zhoršené dýchání a zástavu krevního oběhu. Při chronickém užívání dochází u konzumenta k degradaci charakterových vlastností, mohou se projevit deprese, podrážděnost, nespavost a pseudohalucinace. Závislost na opiátech patří k nejzávažnějším. Nejznámějšími představiteli opiátů jsou heroin, braun a metadon.¹³

---

⁹ NOŽINA, M. *Svět v drogách*. 1. vydání. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. s. 34. ISBN 80-85917-36-X

¹⁰ CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha, 1999, s. 9.

¹¹ VALÍČEK, P. *Rostlinné omamné drogy*. 1. vydání. Benešov: Start. 2000. s. 10. ISBN 80-86231-09-7

¹² VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 454

¹³ <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>.

3.3.1 Heroin

Heroin byl syntetizován v roce 1874. Zdrojovou látkou pro výrobu heroinu bývá morfin nebo přímo opium. V České republice výrazně vzrostlo užívání heroinu od roku 1994. Do této doby se u nás vyskytoval spíše ojediněle. Heroin je nebezpečný zejména tím, že existuje jen velmi malé rozpětí mezi intoxikací a již smrtelnou dávkou v důsledku předávkování a proto je vysoce rizikovou drogou na drogové scéně.¹⁴

Při intoxikaci heroinem rychle nastupuje výrazná euforie, intoxikovaný nemá zábrany a cítí se blaženě, zvyšuje se u něj sexuální aktivita. Oproti tomu pomalé odeznívání účinků heroinu bývá spojené s apatií, poruchami vidění a dýchání. Nejrizikovějším užíváním heroinu je nitrožilně, což má za následek přenos infekčních nemocí u narkomanů. Dalším možným způsobem aplikace je kouření a šňupáním.¹⁵

3.3.1 Braun

Tato droga se vyrábí povětšinou v domácích laboratořích z léčiv obsahující kodein a je to typicky česká droga. Účinky této drogy jsou obdobné jako u obecně u opioidů a heroinu. Výsledný produkt je hnědé barvy a tato droga se aplikuje nitrožilně. Ve 2. polovině 90. let byl z české drogové scény vytěsněn a nahrazen heroinem. V dnešní době se však na drogové scéně opět objevuje jako náhradní droga při nedostatku heroinu.¹⁶

3.3.2 Metadon

Patří mezi syntetické opioidy. Legálně se metadon vyrábí pro medicínské účely a hojně je používán při substituční léčbě u závislých na opioidech. Lze jej získat i na nelegálním trhu, kde po metadonu je poptávka jako po náhradní nebo doplňující droze pro účely abstinence pokusů. Aplikuje se nejčastěji ústy.¹⁷

3.4 Stimulační drogy

Stimulanty jsou látky s nefyziologickým budivým efektem na centrální nervový systém. Jsou to látky, které u člověka zvyšují psychomotorické tempo a bdělost, zkracují spánek a potlačují únavu. Konzumenti těchto látek se cítí po intoxikaci po

¹⁴ <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpv-navykove-latky-navykove-latky.aspx>.

¹⁵ CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha, 1999, s. 23.

¹⁶ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 162. ISBN 80-86734-05-6

¹⁷ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 162. ISBN 80-86734-05-6

duševní i tělesné stránce silní až v euforii, nepotřebují spánek a výrazně se snižuje i jejich chuť k jídlu. Při odeznění účinků stimulačních drog se naopak dostavuje celkové vyčerpání organismu. Dlouhodobé užívání stimulantů má za následek paranoidní syndromy a halucinace a po stránce fyzické výrazný úbytek hmotnosti a riziko srdečních a mozkových příhod. Nejvýraznějšími zástupci z kategorie stimulačních drog je pervitin, amfetamin a kokain.¹⁸

3.4.1 Pervitin (metamfetamin)

Tato droga byla syntetizována v roce 1888 v Japonsku. Pervitin se hojně zneužíval v období 2. světové války japonskými a německými vojáky. Vstupním produktem pro výrobu pervitinu je látka efedrin, která se dá celkem snadno získat z dostupných léčiv. V České republice je pervitin velmi populární drogou, vyráběn je převážně v podmínkách domácích laboratoří a na nelegálním drogovém trhu je vcelku dostupným zbožím. Účinky má typické pro stimulanty a působí na lidský organismus velmi podobně jako látka amfetamin.¹⁹

3.4.1 Amfetamin

Amfetaminy se získávají chemickou cestou a od poloviny 80. let se šířily jako levná náhrada kokainu. Svými účinky se nejvíce podobá pervitinu. Amfetaminy působí na centrální nervový systém a po intoxikaci vyvolávají euforii, snižují pocit strachu a zlepšují sebevědomí. Odeznění účinku amfetaminu provází celkové psychické i fyzické vyčerpání. Při vyšších dávkách se mohou vyskytnout u intoxikovaného halucinace a agresivní chování.²⁰

3.4.1 Kokain

Zdrojem kokainu jsou lisované listy koky. Samotný kokain se užívá ve formě bílého krystalického prášku hořké chuti, který se aplikuje nejčastěji šňupáním a jelikož se taktéž dobře rozpouští ve vodě, tak druhým nejčastějším způsobem je aplikace nitrožilní a také lze kokain užít kouřením. Kokain je zneužíván pro účinky spočívající ve zvýšení psychické i fyzické výkonnosti, potlačení únavy, zvýšení sebevědomí. Při vyšších dávkách a chronickém užívání má za následek celkovou sešlost lidského

---

¹⁸ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 164. ISBN 80-86734-05-6

¹⁹ NOŽINA, M. *Svět v drogách*. 1. vydání. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. s. 29. ISBN 80-85917-36-X

²⁰ CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha, 1999, s. 14-15

organismu, neklid a rozvoj psychóz v podobě paranoidních poruch a mohou se vyskytnout i sluchové a hmatové halucinace.²¹

3.5 Halucinogeny

Halucinogenní drogy mohou být přírodního původu i syntetické látky. Působí na centrální nervový systém a po jejich užití dochází ke změně vnímání objektivní reality. Při intoxikaci halucinogeny dochází k nabuzení organismu až do stavu euforie, ale mají za následek i sluchové a zrakové halucinace a mylné interpretace reality. Z přírodních halucinogenů je známý např. Psilocybin, ze syntetických látek je zneužívaný např. LSD či extáze.²²

3.5.1 LSD

Účinnou látkou u této halucinogenní drogy je diethiamid kyseliny lysergové. Na drogové scéně se tato látka objevuje ve formě papírků napuštěných roztokem LSD tzv. tripů nebo ve formě želatiny. Aplikuje se ústy pod jazyk, kde dochází k jejímu postupnému rozpouštění a zhruba po 30 minutách se dostávají první účinky, které mají za následek u intoxikovaného zvýšené vnímání barev, zvuků a mohou být přítomné i halucinace. LSD je rozšířené v prostředí tzv. taneční scény. Při chronickém užívání se může dostavit tzv. flashback, což je stav, který se vyznačuje spontánním propuknutím stavu akutní intoxikace bez předchozího užití této drogy.²³

3.5.1 MDMA (extáze)

Jedná se o typickou drogu zneužívanou na tanečních párty se specifickou hudební produkcí (techno, house). V Evropě se tato droga poměrně rychle rozšířila od 80. let 20. století. Chemicky je tato látka odvozena od amfetaminu a v čisté formě se jedná o bílou krystalickou látku hořké chuti a na trhu se nejčastěji vyskytuje ve formě tablet a kapslí. Účinkem se podobá látkám ze skupiny amfetaminů, působí na centrální nervový systém a vyvolává příjemné pocity štěstí a blaha, sníženou potřebu spánku. Mezi nejrizikovější negativní účinky této látky bezesporu patří přehřátí organismu a to

---

²¹ CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha, 1999, s. 13

²² NOŽINA, M. *Svět v drogách*. 1. vydání. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. s. 37. ISBN 80-85917-36-X

²³ CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha, 1999, s. 11-12.

zvláště při užívání extáze v průběhu celého dne či noci, které pak vede k narušení vnitřního prostředí organismu a metabolickému rozvratu.²⁴

3.1 Těkavé látky

Těkavými látkami se rozumí skupina organických rozpouštědel. U nás je takovou látkou nejrozšířenější především toluen, který se užívá převážně čicháním. Zneužívání toluenu je vysoce nebezpečné, jelikož toluen hrubě poškozuje tkáň organismu a to zejména dýchacích cest a jaterní tkáň. Jedinec při čichání toluenu upadá do stavu jakéhosi polospánku, polovědomí, provázeného živými barevnými sny. Velkým rizikem této drogy je předávkování, které vede k postupnému bezvědomí, k zástavě dechu a oběhu, což má v mnoha případech za následek úmrtí intoxikovaného. Při častém užívání toluenu dochází k celkovému otupění, takový jedinec ztrácí výkonnost a jiné zájmy a postupně se izoluje od okolního světa a úlevu mu poskytuje opakované toluenové intoxikace. Pravidelného čichače toluenu poznáme tak, že vydechuje výrazný zápach toluenu, který je v jeho dechu přítomen i po 10 až 12 hodinách od intoxikace.²⁵

---

²⁴ KALINA, K. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 200-201. ISBN 80-86734-05-6

²⁵ PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf. 1995. s. 43-45

4 ZÁVISLOST NA NÁVYKOVÝCH LÁTKÁCH

Drogovou závislostí je nutkání užívat drogy pro jejich psychické účinky a pro eliminaci nepříjemných stavů, které se dostavují v případech, kdy závislý jedinec nemá tuto drogu k dispozici. V tomto případě může dojít u drogově závislého jedince na určité látce k abstinenci syndromu různé intenzity. Abstinenci syndrom se může projevit od mírnějších příznaků jako je pocení a třes až po ty závažnější stavy v podobě depresí, epileptických záchvatů a v krajních případech vede i k sebevražednému jednání.²⁶

Závislost může být na konkrétní látku např. alkohol nebo na určitou třídu látek např. halucinogeny. Závislý jedinec pak užívání takové látky upřednostní před jednáním, kterého si kdysi cenil více a opakovaně jej přemáhá silná touha brát psychoaktivní látky. Na vzniku závislosti se podílí celá řada rizikových faktorů, kterými jsou zejména prostředí, ve kterém daný jedinec žije, rodina, psychika a v neposlední řadě také dostupnost návykových látek.²⁷

Závislost můžeme rozdělit na fyzickou a psychickou. Fyzická závislost vzniká při dlouhodobém a častém užívání drogy. Organismus si již na intoxikaci zvyknul a drogu zahrnul do své látkové výměny a potřebuje ji. V opačném případě pokud se mu drogy nedostane, nastávají abstinenci příznaky. Zatímco psychická závislost se váže na určité prožitky, které jsou spojené s užíváním drogy. V okamžiku, kdy je přísun drogy do organismu zastaven, nastávají u takto závislého jedince psychické poruchy, jeho chování je pak podřízeno opětovně drogu získat.²⁸

Dle údajů WHO je možné jednotlivé závislosti členit dle těchto stanovených kritérií: Závislost na alkoholu, na opiátech, na kanabinoidech, na sedativech nebo hypnotikách, na kokainu, na jiných stimulancích, na kofeinu, na halucinogenech, na tabáku, na organických rozpouštědlech.²⁹

Závislost má negativní dopad nejenom pro drogově závislého jedince, ale i pro společnost. Následky se u jednotlivce projevují změnou ve vnímání vnějšího světa,

---

²⁶ ŠTABLOVÁ, R. *Kriminologie: studijní texty*. Praha, 2008, s. 47

²⁷ NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 3. Vydání. Praha: Portál, 2007, s. 9-12. ISBN 978-80-7367-267-6

²⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání, Praha: ASPI, 2004, s. 354-355

²⁹ NEŠPOR, K. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. 3. Vydání. Praha: Portál, 2007, s. 30-46. ISBN 978-80-7367-267-6

k vlastní osobnosti a ve vztahu ke svému okolí, současně jsou v mnoha případech příčinou rozvratu v rodinách. Nebezpečí pro společnost plyne také z jednání pod vlivem drog např. řízení vozidla pod vlivem drog, agresivní chování a samozřejmě i velké výdaje společnosti spojené s léčebnou péčí závislých osob apod. Ačkoliv užívání drog není trestné, je rozhodně považováno za nežádoucí sociální deviaci v oblasti sociální patologie.³⁰

---

³⁰ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 454

5 LEGISLATIVA V ČR

Legislativa v ČR přesně vymezuje, co lze považovat za omamnou a psychotropní látku, přičemž samotné užívání takových látek je z pohledu zákona nepostižitelné. Jakékoliv přechovávání, výroba, podněcování, šíření nebo nedovolené nakládání s těmito látkami je vždy protiprávní čin. Jednání, které spočívá v přechovávání OPL pro vlastní potřebu nebo v neoprávněném pěstování rostliny nebo houby obsahující návykovou látku pro vlastní potřebu, je při posouzení zda se jedná o přešůpek nebo trestný čin rozhodující množství této látky. Při stanovení hranice, co je malé množství a co množství větší než malé vycházíme z aktuální platné judikatury a to stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp.zn. Tpjn 301/2013.

Tabulka č. 1 Hodnoty omamných látek dle stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp.zn. Tpjn 301/2013.

Látka	množství větší než malé	účinná látka
Heroin	více než 1,5 g	0,2 g
Kokain	více než 1 g	0,54 g
Marihuana	více než 10 g sušiny	1 g
Hašiš	více než 5 g	1 g
Metamfetamin	více než 1,5 g	1 g
LSD	5 papírků	0,000134 g
Psylocybin (lysohlávky)	více než 40 plodnic	0,05 g
Extáze (MDMA)	více než 4 tablety	0,34 g

Zdroj: Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp.zn. Tpjn 301/2013

5.1 Drogové přestupky

Problematika drog v rovině přestupku je upravena v zákoně č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, konkrétně pak v ustanovení § 39 tohoto zákona.

Podle § 39 odst. 2 zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách, *se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že:*

a) neoprávněně přechovává návykovou látku v malém množství pro vlastní potřebu

b) neoprávněně pěstuje pro vlastní potřebu v malém množství rostlinu nebo houbu obsahující návykovou látku

c) umožní neoprávněné požívání návykových látek osobě mladší 18 let, nejde-li o čin přísněji trestný.“

Za takové protiprávní jednání lze uložit pokutu do výše 15.000,- Kč. Tyto přestupky může policejní orgán projednat příkazem na místě nebo postoupit k dalšímu projednání obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností.

5.2 Drogové trestné činy

V trestním zákoníku jsou drogové trestné činy vymezeny v Hlavě VII jako trestné činy obecně nebezpečné. Jednotlivé skutkové podstaty těchto trestných činů jsou uvedeny ve znění paragrafů 283, 284, 285, 286, 287 trestního zákoníku.

5.2.1 Nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 trestního zákoníku

Za trestné podle tohoto ustanovení je považována výroba, dovoz, vývoz, průvoz, nabízení, zprostředkování, prodej nebo jiný způsob opatření či přechovávání pro jiného omamné nebo psychotropní látky, prekursoru nebo jedu a to v jakémkoliv množství.

Objektem tohoto trestného činu je především zájem na ochraně společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které plyne z nekontrolovatelného nakládání s jedy, omamnými a psychotropními látkami, přípravky obsahující omamnou nebo psychotropní látku a prekursory.³¹

---

³¹ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 2613-2626

5.2.2 Přechovávání omamné a psychotropní látky a jedu podle § 284 trestního zákoníku

Ustanovení tohoto trestného činu je zaměřeno na osoby, které u sebe pro vlastní potřebu přechovávají omamnou a psychotropní látku v množství větším než malém, tedy cílí na samotné toxikomany, kteří tyto látky u sebe přechovávají za účelem vlastní intoxikace. Co je považováno za množství, než malé je konkretizováno v tabulce č. 1.³²

5.2.3 Nedovolené pěstování rostlin obsahující omamnou nebo psychotropní látku podle § 285 trestního zákoníku

Jedná se o méně závažný trestný čin, kterým zákonodárce postihuje pěstitele rostlinných drog. Chráněným zájmem u tohoto trestného činu je ochrana společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které vyplývá z nekontrolovatelného pěstování rostlin nebo hub obsahující omamnou a psychotropní látku.³³

5.2.4 Výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu podle § 286 trestního zákoníku

Toto ustanovení trestného činu postihuje pachatele, kteří vyrábí, sobě nebo jinému opatřují prekurzor nebo jiný předmět, k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky anebo přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu. K naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu je třeba, aby tento předmět byl určený k nedovolené výrobě omamné nebo psychotropní látky, resp. přípravku obsahující omamnou nebo psychotropní látku nebo jedu. V praxi to znamená, že trestné je podle tohoto ustanovení např. výroba či držení tzv. varny k výrobě pervitinu, popř. surovin k výrobě této drogy.³⁴

---

³² ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 2630-2636

³³ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 2637-2643

³⁴ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 2643-2647

5.2.5 Šíření toxikomanie

Ustanovení tohoto trestného činu postihuje pachatele, kteří svádí, podporují jiné osoby ke zneužívání návykových látek mimo alkoholu, anebo podněcují a šíří ke zneužívání takových látek a chráněným zájmem je obdobně jako u jiných drogových trestných činů ochrana společnosti a lidí proti možnému ohrožení, které vyplývá ze zneužívání návykových látek jiných než alkoholu.³⁵

U všech drogových trestných činů je po subjektivní stránce třeba úmyslného zavinění.

---

³⁵ ŠÁMAL, P. a kol. Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. s. 2648-2652

6 PACHATEL DROGOVÉHO TRESTNÉHO ČINU

Obecně pachatelem trestného činu můžeme chápat jedince, který svým jednáním naplnil znaky nějakého trestného činu, který je v trestním zákoníku označen za trestný. Pachatelem je však též i osoba, která sice svým jednáním naplnila skutkovou podstatu některého trestného činu, ale z nějakého důvodu přesahuje rámec daný trestním zákonem, jedná se např. o osoby vzhledem k věku trestně neodpovědné nebo osoby nepřičetné. Podle jednotlivých kritérií můžeme v kriminologii pachatele rozčlenit dle tzv. typologie pachatelů, které je však v kriminologii značné množství. Základním rozdělením je však typologie s důrazem na biologické, psychologické a sociologické charakteristiky osobností pachatelů.³⁶

Již samotné užívání tzv. nelegálních drog vede často ke kriminalizaci jejich konzumentů, jelikož tito jedinci se často napojí na tzv. drogovou společnost, čímž dojde k jejich odsunu na periferii společnosti s rizikem nedovolené manipulace s těmito látkami.³⁷

Nelze přesněji určit, v jaké fázi se jedinec užívající drogy dostane častěji do konfliktu se zákonem, zda experimentátor nebo pravidelný či problémový uživatel drog, je však možné předpokládat, že čím dochází k vyšší frekvenci a intenzitě užívání drog, tím se zvyšuje pravděpodobnost, že takový jedinec se stane pachatelem trestného činu.³⁸

6.1 Biologické a psychologické faktory

Struktura osobnosti, která inklinuje k problémům v souvislosti s užíváním psychotropních látek má celou řadu biologických i psychologických faktorů. Závislost na drogách může za určitých podmínek vzniknout v podstatě u každého. U biologických faktorů jde např. prenatálním poškozením plodu vedoucí k narození celkově oslabeného jedince, příliš vysoký anebo naopak příliš nízký věk matky, ale mezi biologické faktory můžeme zařadit i zhoršující se životní prostředí a nevhodné složení stravy. Jsou zkoumány samozřejmě i otázky dědičnosti. Je prokázáno, že vliv rodiny je velmi

---

³⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání, Praha: ASPI, 2004, s. 113-116

³⁷ PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf. 1995. s. 46

³⁸ KALINA, K. a kol. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup* 2. 1. vydání. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), 2003. s. 249. ISBN 80-86734-05-6

důležitým faktorem, který zvyšuje riziko závislosti, např. v rodinách osob závislých na alkoholu má za následek zvýšené riziko vzniku závislosti i u potomstva.³⁹

6.2 Sociální faktory

Sociální faktory se významně podílí na celkové drogové kriminalitě. Dynamický nárůst této trestné činnosti zaznamenáváme po roce 1989, když vlivem porevolučních změn a otevření hranic dochází k nárůstu drogových deliktů. Otevřením hranic dochází k nekontrolovatelnému přílivu cizinců s drogovou kriminální minulostí a na trhu se objevuje poměrně široká nabídka drog. Společnost drogovou problematiku bagatelizuje a současně chybí ucelená protidrogová strategie. Mezi nejdůležitější sociální faktory však můžeme bezesporu považovat rodinné prostředí, popř. vliv partnera, se kterým žijeme, vliv vrstevnické skupiny a v neposlední řadě také profese, resp. riziko permanentní vysoké zátěže na organismus, když užití drogy je tzv. relaxačním prostředkem a únikem ze stresu a úzkosti.⁴⁰

---

³⁹ PRESL, J. *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf, 1995. s. 49

⁴⁰ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019, s. 462-463

7 VÝROBCI A DISTRIBUTOŘI DROG

Za výrobce nelegální drogy považujeme osobu, jehož uvědomělá a záměrná činnost směřuje k vytvoření produktu, který svým složením a účinkem na člověka splňuje parametry omamné nebo psychotropní látky dle zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách. Takové jednání je trestné a posuzováno vždy jako trestný čin. Zákon nerozlišuje výrobce podle jednotlivých druhů OPL, např. výrobce pervitinu anebo výrobce marihuany či jiné OPL. Jednání, které směřuje k výrobě jakékoli OPL, bez rozdílu o jakou OPL se jedná a v jakém množství je vyráběna, po právní stránce naplňuje vždy skutkovou podstatu trestného činu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle ustanovení § 283 trestního zákoníku. Výrobcem je tak podle tohoto ustanovení, jednak ten, kdo kupříkladu vyrábí OPL ve větším množství, pro širší okruh uživatelů drog, tak i ten, kdo si na balkóně pěstuje rostlinku konopí setého, po zpracování ji sám užije kouřením ve formě marihuany, případně si z této rostlinné hmoty vyrobí konopnou mastičku.

Z toho vyplývá, že výrobce bychom mohli rozdělit na ty, kteří vyrábí OPL za účelem vlastního prospěchu a zisku a na ty, kteří si OPL vyrábí výlučně pro sebe. Z pohledu veřejného zájmu je zcela jistě pro společnost, více nebezpečnější výrobce, jehož produkty putují dále do oběhu mezi jednotlivé uživatele OPL. Takový výrobce si ze své nelegální činnosti vytvoří v mnoha případech slušný zdroj příjmů nebo jiných výhod. K výrobě OPL je třeba mít určité odborné znalosti. V dnešní době se jeví celkem problematické to, že prostřednictvím internetu a jiných volně dostupných zdrojů si lze celkem snadno opatřit podrobné návody k výrobě konkrétní OPL. Poté již výrobci postačí obstarat si potřebné suroviny, zařízení a může začít vyrábět. Pro samotného konzumenta je však podstatným rizikovým faktorem kvalita a čistota výsledného produktu. V tomto případě je samozřejmě myšleno OPL vyráběné chemickou cestou, jako je například výroba pervitinu, heroinu, extáze apod. Někteří výrobci při výrobě ať již záměrně nebo nevědomky mohou při výrobě použít nekvalitní suroviny či různé neadekvátní náhražky, čímž dojde při výrobě k přimíchání různých nečistot, které pak mohou po požití způsobit vážné zdravotní potíže a v krajním případě i smrt dotyčného uživatele.

Distributoři jsou pak ti, kteří OPL poskytují dalším lidem. Není rozhodné, zda za úplatu, darováním, výměnou za jinou věc apod. Při policejní praxi na této problematice, jsem se však setkal převážně s případy, ve kterých distributoři fungovali víceméně jako spojky mezi výrobcem a konečným uživatelem, tj. odběratelem drogy. Výrobci neradi prozrazují, svoji pravou identitu, a to ani v samotném drogovém prostředí. Mají proto zcela určitě své důvody, jelikož čím více lidí bude vědět o tom, že se zabývají touto nelegální činností, tím se zvyšuje riziko, že budou odhaleni policejním orgánem. V praxi to pak zpravidla vypadá tak, že distributor má kontakt na dealera či samotného výrobce, vzájemně se většinou již delší dobu znají a důvěřují si. Distributor zakoupí od výrobce určité množství konkrétní OPL, část si odebere pro svoji vlastní potřebu a část za peníze nebo jiné výhody či protislužby poskytne dalším uživatelům, vždy však za předpokladu, že z toho bude mít nějaký vlastní prospěch. Při vyšetřování této trestné činnosti se častokrát můžeme setkat s tím, že výrobci či distributoři OPL oficiálně nikde nejsou zaměstnaní, ani registrováni v evidencích příslušných Úřadů práce ČR jako uchazeči o zaměstnání, z čehož plyne, že výrobou OPL, potažmo jejich distribucí si v podstatě zabezpečují příjmy k životu. Distributory můžeme potkat na různých diskotékách, tanečních párty, venkovních zábavních akcích, kde se snaží oslovit vytipované osoby, kterým sami OPL za úplatu nabízejí. Zejména ve větších městech je značně problematické z důvodu anonymity takové distributory odhalit.

7.1 Výroba a distribuce v regionu

Město Šumperk je okresním městem v severozápadní části Moravy v Olomouckém kraji. Počet obyvatel města je necelých 26,5 tisíc obyvatel a je obcí s rozšířenou působností. Ve správním obvodu má celkem 36 obcí s necelými 70 tisíci obyvateli. Co se týče zaměstnanosti, nejhorší situace v rámci okresu bývá pravidelně na Hanušovicku, kde nezaměstnanost neklesá pod 13 %, ale i ostatní části okresu se potýkají s minimem pracovních příležitostí. Okres Šumperk se nachází v dopravně odlehlejší části Olomouckého kraje a nezaměstnanost je zčásti ovlivněna špatnou dostupností jednotlivých oblastí, sezónními pracemi v horských částech okresu a ukončením činnosti tradičních podniků s dlouholetou tradicí⁴¹

---

⁴¹ <https://www.sumperk.cz/filemanager/files/360617.pdf>

V rámci Policie ČR, Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje, Územní odbor Šumperk, je na území celého okresu dislokováno celkem 5 obvodních oddělení (Šumperk, Zábřeh, Mohelnice, Velké Losiny, Hanušovice) s územně vymezenou působností. Mezi nejčastěji vyráběné nelegální drogy na tomto teritoriu patří jednoznačně pervitin a marihuana. Výrazným kriminogenním faktorem je geografická poloha území vzhledem k blízkosti hranic s Polskou republikou. V Polsku je dostupnější léčivo pro výrobu pervitinu než v České republice. Výrobci zaměřující se na výrobu pervitinu pak v hojné míře nakupují potřebné léčivo právě v lékárnách na území Polské republiky, které přes hranice dováží do České republiky a zde je pak samotná výroba pervitinu realizována. Pro výrobu pervitinu je výchozí látkou efedrin, z toho plyne, že zájem výrobců pervitinu je o léky, ve kterých je tato látka zastoupena jako je např. nurofen, modafen, sudafed a o příměsí typu hydroxidu sodného, červeného fosforu a jódu. K samotné výrobě této stimulační látky pak používají zařízení skládající se převážně ze skleněných varných baněk, odměrného válce, teploměru, kádinek, odpařovacích mís a různých nálevek. Takové zařízení je označováno za tzv. varnu. Výroba probíhá především v domácích prostorách nebo nebytových prostorách typu kůlen, garáží apod. Výrobci, kteří takovými prostory nedisponují, nebo z nějakého důvodu nechtějí tuto činnost provádět doma, hledají vhodné místo, kde by mohli var uskutečnit. Místo volí záměrně co nejdál od civilizace, aby jejich činnost nebyla pokud možno nikým zaregistrována. Jedná se většinou o místa nacházející se ve volné přírodě, dobře ukrytá, zejména v lesním porostu s předpokladem minimální frekvence výskytu dalších osob.

Výrobci produktů z konopí setého s obsahem tetrahydrokanabinolu (THC), kteří tuto drogu nelegálně vyrábí pro vlastní potřebu nebo za účelem další distribuce v zásadě postupují dvojím způsobem. Prvním způsobem je zasazení semen konopí do zeminy např. na zahradě, různých fóliovníků, květináčů apod., v průběhu vegetačního růstu rostliny víceméně pouze zalévají, zastříhávají, na konci vegetačního období rostliny sklídí a zpracují do formy tzv. marihuany. Druhým způsobem je pak pěstování rostlin konopí setého tzv. indoor způsobem, které je již podstatně rafinovanější. V zásadě spočívá v tom, že rostliny konopí se pěstují v podmínkách, které jsou pro ně nejpříznivější, tím je dosaženo rychlejšího růstu rostlin a má vliv i na kvalitu výsledného produktu, který obsahuje vyšší podíl účinné látky THC oproti venkovnímu pěstování. Pro indoor pěstování se používají zařízení, které rostlinám v pravidelných intervalech dodávají umělé světlo pomocí různých zářivek a výbojek, optimální teplotu

prostředí, cirkulaci vzduchu za pomoci ventilátorů apod. Taková pěstírna může být menšího rozsahu, v tomto případě jde nejčastěji o tzv. pěstební stany, ovšem i velkého rozsahu, kde k pěstování jsou používány rozsáhlé prostory s plně automatizovaným zařízením určeným pro nejvyšší výnosnost z těchto rostlin.

Zařízení určená k výrobě těchto OPL jsou pak odhalena především při domovních prohlídkách, popř. prohlídkách jiných prostor a pozemků u pachatelů této trestné činnosti. Dochází však i k případům, zejména tedy u tzv. varen sloužících k výrobě pervitinu, že tato zařízení jsou zjištěna běžnou policejní kontrolou, ať už příslušníků pořádkové, dopravní, cizinecké Policie ČR anebo příslušníků Celní správy ČR. Je nutno brát na zřetel, že taková zařízení je nutné vždy procesně zajistit a zadokumentovat a následně odeslat na specializované pracoviště Odboru kriminalistické techniky a expertíz k vypracování odborného vyjádření z oboru kriminalistika, odvětví chemie, jehož výsledek je stěžejní pro důkazní účely v trestním řízení. Pokud je varna odhalena při domovní prohlídce, je velmi pravděpodobné, že se někde v prostoru, ve kterém je domovní prohlídka vykonávána nachází taktéž potřebné suroviny a chemikálie k výrobě OPL. I tyto věci je nutné procesně zajistit a odeslat společně s uvedeným zařízením ke znalecké expertíze. Do žádosti o odborné vyjádření je poté možno znalci položit otázku týkající se toho, jaké množství OPL by bylo možné ze zajištěného materiálu vyrobit.

7.2 Specifické aspekty při odhalování a vyšetřování drogových deliktů

U problematiky nealkoholové toxikománie máme na jedné straně pachatele a na druhé straně veřejný zájem, který je tímto činem dotčen. Specifické na druhu této trestné činnosti je to, že zde máme absenci klasické oběti trestného činu, jakou známe např. u majetkové nebo násilné trestné činnosti. O to těžší je pak pro orgány činné v trestním řízení toto protiprávní jednání prokázat a náležitě objasnit. Ze strany odběratelů OPL v drtivé většině případů není zájem na tom, aby se policejní orgán dozvěděl o tom, že někdo vyrábí nebo se zabývá distribucí OPL. Důvody jsou pochopitelné, jelikož takový odběratel v podstatě přijde o svůj zdroj, od kterého získává OPL, čímž se může dostat do situace, kdy na nějaký čas mu může být přisun konkrétní OPL zastaven, dokud si nenajde zdroj jiný. I s ohledem na tyto skutečnosti někteří odběratelé ve svých výpovědích v podání vysvětlení v přípravném řízení záměrně uvádí nepravdu o okolnostech, které by jinak usvědčili dotyčného pachatele nebo celou záležitost bagatelizují.

Pachatele u drogové problematiky bychom mohli rozdělit na dvě skupiny. První skupinu tvoří ti, kteří jsou prověřováni pro drogovou trestnou činnost poprvé a ve většině případů pro méně závažné činy, které spočívají např. v distribuci OPL v určité komunitě lidí, jako příklad můžeme uvést předávky marihuany mezi spolužáky ve škole. V takových případech většinou dotyčný jedinec, jehož jednání bylo nějakým způsobem odhaleno, většinou po prvním výslechu na Policii ČR si důsledky svých činů uvědomí, a v rámci trestního řízení spolupracuje a spontánně doznává tuto trestnou činnost. Naopak u pachatelů, kteří jsou prověřováni či stíháni v souvislosti s nealkoholovou toxikomanií opakovaně, dochází spíše k tomu, že při jednotlivých úkonech nespolupracují. Doznávají pouze to, co je jednoznačně prokázáno a vše se snaží záměrně bagatelizovat nebo raději vůbec nevyovídají. Problematické se jeví i to, že pachatelé po převzetí usnesení o zahájení trestního stíhání proti své osobě, se z obsahu tohoto usnesení dozví veškeré osoby, které potvrdily, že jim OPL předali, a zejména pokud tyto osoby dostatečně zná, ví, kde se pohybují a zdržují, dochází k případům, že obviněný tyto ustanovené odběratele sám kontaktuje a nějakým způsobem na ně vyvíjí nátlak, aby jejich výpověď před policejním orgánem byla změněna. V případě, že by se vyšetřující policejní orgán o těchto skutečnostech prokazatelně dozvěděl, je nutno činit okamžitá opatření, aby nedošlo ke zmaření účelu trestního řízení.

Takového svědka je nutné neprodleně vyslechnout a v případě, že policejní orgán na základě zjištěných okolností dospěje k názoru, že obviněný skutečně maří tímto svým jednáním účel trestního řízení, že ovlivňuje svědky, kteří jej usvědčují z trestné činnosti, je na místě využít zákonná oprávnění k zamezení těchto excesů. Využít lze ustanovení § 75 trestního řádu a po splnění zákonných podmínek obviněného zadržet z důvodu toho, že je u obviněného spatřován důvod vazby podle § 67 písmene b) trestního řádu, tedy že bude působit na dosud nevyslechnuté svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání a naplňuje tak důvody koluzní vazby. Po potřebných úkonech a vyhodnocení stavu věci je možno podat do 48 hodin podnět příslušnému státnímu zástupci k vydání návrhu na vzetí obviněného do vazby nebo osobu propustit ze zadržení. Podle okolností není ani vyloučeno, že obviněný se může tímto jednáním taktéž dopustit zločinu vydírání podle § 175 odst. 1, odst. 2 písmeno e) trestního zákoníku.

Při realizacích, kde je přistoupeno k domovní prohlídce na základě příkazu k domovní prohlídce vydaného soudcem, je vždy před započítím prohlídky proveden

předchozí výslech podle § 84 trestního řádu osoby, u které má být prohlídka provedena, samozřejmě za předpokladu, že je tato osoba na místě přítomna. Častokrát z předchozího výslechu této osoby vyplývá, že na místě se nenacházejí žádné věci související s OPL ani samotné OPL. Proto je velmi důležité, pokud ten, u koho se domovní prohlídka koná, dobrovolně tyto věci, které jsou předmětem zájmu, nevydá, postupovat při domovní prohlídce velmi pečlivě a obezřetně, důkladně prohledat všechny místa a možné skryše v prohledávaném prostoru, kde by se mohly zájmové věci a OPL nacházet, jelikož pokud se tyto věci v průběhu prohlídky podaří zajistit, lze tyto věci považovat za důkaz usvědčující pachatele z drogové trestné činnosti. Při těchto realizacích je pak vždy na místě přibrat k domovní prohlídce i policistu psordova se služebním psem, který je speciálně vycvičen k vyhledávání OPL, jelikož takto vycvičený pes může označit místa, kde se věci související s OPL nebo i samotné OPL, vyskytuje. Obdobně je třeba postupovat i u prohlídky jiných prostor a pozemků.

V případě, že jsou OPL nebo věci související s výrobou či distribucí OPL odhaleny při běžném výkonu služby, je třeba k zajištění těchto věcí postupovat ve smyslu ustanovení § 78 trestního řádu, tedy vyzvat osobu, který tyto věci má u sebe k jejich vydání, do protokolu podrobně popsat tyto věci, včetně zaprotokolování vyjádření dotyčné osoby. Pokud vyzvaná osoba uvedené věci nevydá, postupovat podle ustanovení § 79 trestního řádu k odnětí věci za předpokladu splnění zákonných podmínek. Podle situace lze využít i oprávnění podle § 34 zákona č. 273/2008 Sb. o Policii ČR.

Další specifickou záležitostí v trestním řízení na drogové problematice je zadokumentovat skutečný stav věci. V mnohých případech se totiž stává, že uživatel OPL, který je zároveň odběratelem OPL od podezřelého v rámci svého podání vysvětlení policistům uvede počty předávek od podezřelého, v jakém období a kde k nim docházelo, ale v řízení před soudem vypovídá zcela odlišně nebo dokonce popírá, že by od trestně stíhané osoby obdržel drogu. Proto se s ohledem na to, aby se státní zástupce při hlavním líčení nedostal do důkazní nouze, v rámci vyšetřování po zahájení trestního stíhání podezřelého přistupuje k tomu, že se ustanovený odběratel znovu k věci vyslechne v procesním postavení svědka, jelikož svědeckou výpověď je v řízení před soudem možno použít jako důkaz. V praxi však dochází k případům, kdy s některými uživateli OPL, kteří jsou v konkrétní věci opakovaně vyslýcháni, bývá tento úkon komplikovaný. Tato komplikace spočívá v tom, že takový svědek se mnohdy nedokáže souvisle vyjádřit ke skutečnostem důležitých pro trestní řízení. Vypovídá

jinak než na úřední záznam o podaném vysvětlení, často uvádí, že si již na podstatné skutečnosti nepamatuje apod., což v celém kontextu činí jeho vyjádření v dané trestní věci z pohledu hodnověrnosti nepřilíš přesvědčivě. Je důležité být na to takový úkon připraven, být schopen reagovat na to, jakým směrem se může výslech svědka vyvíjet a v případě potřeby klást tomuto svědkovi doplňující otázky za účelem objasnění relevantních skutečností pro trestní řízení.

O to více je důležitější tyto osoby podrobně a srozumitelně poučit před započítím každého úkonu s nimi, zejména o následcích křivého obvinění a trestnosti křivé výpovědi, jelikož v případě, kdyby záměrně policejnímu orgánu uvedly nepravdu o okolnostech důležitých pro trestní řízení, mohou se tímto dopustit trestného činu, nejčastěji pak trestného činu křivého obvinění podle § 345 trestního zákoníku a trestného činu křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek podle § 346 trestního zákoníku. V nejhorším případě se můžeme setkat s tím, že pachatel nám svědka ovlivní ještě předtím, než dojde k realizaci výslechu svědka po zahájení trestního stíhání tohoto pachatele. V tomto směru je nejlepším řešením plánovat úkony tak, abychom svědka pokud možno vyslechli na protokol o výslechu svědka co nejdříve od předání usnesení o zahájení trestního stíhání obviněného pachateli. Mnohdy to však z objektivních důvodů ani nejde. Jedinci závislí na drogách často mění bydliště, nemají žádné zaměstnání a nejsou tak k sehnání. Rovněž jsou taktéž často nespolehliví. To samozřejmě má podstatný vliv na plánování úkonů s nimi. Jsou situace, kdy se po svědkovi i delší dobu pátrá, aby mu mohlo být vůbec doručeno předvolání k úkonu a poté, když už se podaří předvolání doručit a úkon naplánovat, dochází k tomu, že svědek se ve stanovený čas na určené místo prostě bez omluvy nedostaví a jeho přítomnost k úkonu se často musí řešit za využití předvedení. To vše má vliv na rychlost trestního řízení, které je těmito důvody v některých případech značně komplikováno.

7.3 Řízený rozhovor

V rámci výzkumné části v praktické části této bakalářské práce byl osloven znalec Krajského soudu v Ostravě z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie MUDr. Jiří Kovář, působící mimo jiné v Olomouckém kraji, zda by poskytl pro účely této bakalářské práce řízený rozhovor s tematickým okruhem otázek zaměřených na pachatele drogových deliktů, zejména pak s ohledem na typické vlastnosti a chování těchto pachatelů, jejich sociální začlenění ve společnosti, podíl osob závislých na OPL podílejících se na drogové trestné činnosti, obecně z jakých pohnutek pachatelé páchají

tuto trestnou činnost atd. Znalec MUDr. Jiří Kovář s poskytnutím rozhovoru na dané téma souhlasil. Jedná se o výzkumnou metodu individuálního polostrukturovaného rozhovoru.

Rozhovor:

Dobrý den pane doktore, předem bych Vám chtěl poděkovat, že jste si udělal čas na realizování tohoto rozhovoru a jako první otázku bych Vám položil, jak dlouho se zabýváte vyšetřením a zkoumáním duševního stavu osob závislých na omamných a psychotropních látkách „dále jen OPL“ u nealkoholové toxikomanie z pohledu vaší profese lékaře psychiatra?

Odp. Dobrý den, děkuji za otázku. Znaleckým zkoumáním osob závislých na nealkoholových návykových látkách se zabývám od počátku své znalecké praxe, tedy od roku 2013. Nicméně s problematikou návykových látek se setkávám od počátku své lékařské praxe jako psychiatr, tedy od roku 2002.

Jaké je obecné věkové složení osob závislých na OPL, se kterými v rámci své profese pracujete, resp. jaká věková skupina těchto osob převažuje, na jakých konkrétních látkách u nich zpravidla dochází k závislosti?

Odp. Mezi uživateli nealkoholových návykových látek při mé znalecké praxi dominují zejména mladší ročníky, kdy největší zastoupení má věková skupina 20-35 let. Mezi těmito uživateli nealkoholových návykových látek dominují ve znalecké praxi zejména uživatelé stimulancií, menší část pak tvoří uživatelé kanabinoidů, ostatní návykové látky jsou zastoupeny spíše jen okrajově. Časté je ale užívání více návykových společně, včetně alkoholu.

Z jakých sociálních vrstev společnosti převážně tyto lidé pocházejí?

Odp. Typický uživatel nealkoholových návykových látek v mé znalecké praxi je člověk s nižším vzděláním, často i základním, a nebo středoškolským bez maturity, obvykle s anamnézou neúplné, doplněné či dysfunkční rodiny, obecně tedy lidé z nižších sociálních vrstev.

Pojďme se nyní zaměřit na pachatele drogové trestné činnosti, kteří sami drogy užívají a zároveň se dopouští protiprávního jednání, které spočívá v samotné výrobě

a distribuci OPL, jaký je zhruba podíl osob závislých na OPL, kteří inklinují k páčání této trestné činnosti. O jaký druh OPL se převážně jedná?

Odp. Mezi osobami, se kterými se setkávám ve své znalecké praxi, tvoří osoby, které jednak návykové látky užívají a zároveň se zabývají i jejich výrobou nebo distribucí spíše menšinu, přičemž převažuje problematika spojená s výrobou nebo distribucí metamfetaminu na problematiku spojenou s jinými návykovými látkami, tedy kanabinoidy.

Jaká je struktura těchto pachatelů z pohledu věku, sociálních poměrů, dosaženého stupně vzdělání?

Odp. Opět se jedná spíše o mladší osoby, mezi 20-35 lety věku, z nižších sociálních vrstev, vzdělání obvykle středoškolské bez maturity, nebo nedokončené středoškolské vzdělání, tedy základní.

Jaké jsou v obecné rovině charakteristické vlastnosti a chování pachatelů tohoto druhu trestné činnosti?

Odp. Z obecně psychiatrického hlediska u pachatelů této trestné činnosti dominuje celková nevyzrálost a nepříznivé osobnostní rysy ve smyslu impulzivita a nezdrženlivosti, s preferencí jednání vedoucí k rychlému nebo bezprostřednímu uspokojení potřeb na úkor dlouhodobé perspektivy.

Jaké jsou u nich vesměs příčiny takového jednání, ať již výrobce či distributora OPL, z vlastní policejní praxe vím, že někteří pachatelé se této trestné činnosti dopouští opakovaně, ačkoliv již byli pro toto své nezákonné jednání, v minulosti pravomocně odsouzeni, a v některých případech i k nepodmíněnému trestu odnětí svobody, proč u této trestné činnosti dochází tak často k recidivě?

Odp. Odpověď na tuto otázku by byla asi tématem na samostatnou práci. Obecně by bylo možné příčiny takového jednání rozdělit na vnitřní a zevní, kdy mezi vnitřní příčiny by spadaly okruhy osobnostní psychopatologie pachatelů, zejména pak problematika poruch osobnosti sdružená s vlastním užíváním návykových látek /škodlivé užívání, syndrom závislosti/, mezi zevní příčiny pak zejména špatné sociální zázemí, absence, anebo dysfunkční vztahy, finanční problematiky – dluhy, exekuce spojené s pracovní právní problematikou, nevhodné či chybějící bydlení, celkově tedy životní styl nižších či okrajových sociálních vrstev.

Jaká je šance na resocializaci těchto osob, co by měly v první řadě učinit pro návrat do řádného života, může dle vašeho názoru Policie ČR, různé organizace, které se zabývají protidrogovou prevencí a péčí o osoby závislé na drogách, či obecně dnešní společnost přispět nějakým způsobem k tomu, aby ubývalo pachatelů této drogové trestné činnosti?

Odp. Opět se jedná o komplexní problematiku, kterou by bylo možné rozvinout v samostatné práci. Šance na resocializaci osob je často velmi individuální. S ohledem na výše uvedené dělení vnitřních a zevních faktorů, tak stěžejní je u konkrétní osoby vždy získání náhledu na problematičnost svého jednání, ze které pak plyne motivace k jeho změně a spolupráce při případné léčbě. Ohledně možnosti, co se týče přispění společnosti k tomu, aby pachatelů této trestné činnosti ubývalo, jsem skeptický ohledně otázky, že by bylo možné se s touto problematikou nějakým zásadním způsobem vypořádat. Mám za to, že v ČR je dobře podchycena otázka primární prevence, z pohledu znalce nemám za to, že by policie měla na své práci něco zásadního měnit nebo zlepšovat. Často ale konkrétní případ pachatele je v právní rovině úspěšně uzavřen, nicméně mi chybí další práce s problematikou pachatele po odsouzení, nebo případně propuštění z výkonu trestu, kdy se pachatelé vracejí zpět do podobného prostředí, bez toho, že by navazovala ambulantní zdravotní nebo terénní sociální práce, která by snížila možnost recidivy závadového chování.

Jsou obecně v případech, ve kterých provádíte vyšetření duševního stavu pachatelů, kteří vyrábí nebo neoprávněně nakládají s OPL, nějaké výrazné aspekty, které tyto pachatele odlišují od pachatelů jiné trestné činnosti, např. násilné, mravnostní apod. Dochází při vyšetření jejich duševního stavu k nějakým zvláštnostem. Jak na Vás tyto lidé působí?

Odp. Z psychiatrického hlediska pachatelé, kteří vyrábějí nebo neoprávněně nakládají s OPL obvykle nemají přítomnost nějakého závažného duševního onemocnění ve smyslu psychózy, dominují zejména nepříznivé osobnostní rysy. Zvláštnosti při psychiatrickém vyšetření obvykle přítomny nejsou, pokud jsou při vyšetření pachatelé bez vlivu akutní intoxikace, pak spolupráce při vyšetření bývá obvykle bezproblémová. Posuzování při vyšetření často deklarují ochotu ukončit svůj abúzus, což se jim ale často nedaří, obvykle mívají při vyšetření tendence svůj abúzus bagatelizovat, údaje ohledně vlastního abúzu udávané při vyšetření bývají zkresleny, kdy posuzování je často podhodnocují a snaží se působit v lepším světle.

Bývají výrobci či distributoři drog zpravidla provázáni i s jinou trestnou činností např. násilnou, majetkovou, resp. mají kriminální minulost, popř. jsou současně vyšetřováni/prověřováni policejním orgánem i pro jinou trestnou činnost nebo se jedná převážně jen o pachatele specializující se na nedovolené nakládání s OPL?

Odp. Ze znalecké praxe mám zkušenost, že pachatelé těchto trestných činů bývají provázáni spíše s majetkovou trestnou činností, která doprovází vlastní nedovolené nakládání s OPL. Jiné druhy trestné činnosti bývají zastoupeny spíše okrajově.

V souvislosti s jakou konkrétní OPL se nejčastěji tyto pachatelé dostávají do střetu se zákonem? Jsou zpravidla při páčání této trestné činnosti pod vlivem této OPL? Jak v obecné rovině ovlivňuje intoxikace jejich chování a jednání při páčání této trestné činnosti?

Odp. Ve znalecké činnosti z nealkoholových návykových látek dominuje problematika stimulancí, tedy metamfetaminu. Nejčastěji se ale jedná o řidiče, kteří řídí pod vlivem návykové látky. Ostatní druhy trestné činnosti jsou zastoupeny výrazně méně, a to jak výroba a distribuce, tak i ostatní trestné činy, kdy samostatnou kapitolou jsou akutní intoxikace s psychotickou poruchou. Takoví pachatelé se mohou dopouštět i násilné trestné činnosti pod vlivem halucinací a bludů při intoxikaci, důsledkem pak bývá uložení ochranného léčení.

7.4 Vyhodnocení rozhovoru se znalcem

Vyhodnocením rozhovoru se znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie bylo zjištěno, že mezi uživateli nealkoholových návykových látek dominují převážně mladší ročníky ve věku 20-35 let, s nižším stupněm vzdělání, z neúplné či dysfunkční rodiny a nižší sociální vrstvy. Nejvyšší počet připadá na uživatele stimulancí, menší část tvoří uživatelé kanabinoidů a další návykové látky jsou zastoupeny pouze v malé míře. Častokrát jde však o případy, kdy tyto jedinci kombinují užívání více OPL, včetně alkoholu. Tato charakteristika platí i pro pachatele drogových trestných činů, přičemž se jedná převážně o výrobce nebo distributory pervitinu a látek ze skupiny kanabinoidů. Po psychické stránce u nich převažuje celková nevyzrálость, impulzivita a nezdrženlivost, jednají tak, aby v první řadě upokojili primárně své potřeby, na úkor další perspektivy do budoucna. Při samotném vyšetření, pokud u nich není, přítomna akutní intoxikace zpravidla se znalcem ochotně spolupracují. Příčiny takového jednání pachatelů lze rozdělit na vnitřní a zevní. Do vnitřních příčin patří osobnostní

psychopatologie pachatelů, zejména poruchy osobnosti ve spojení s vlastním užíváním návykových látek. Mezi zevní příčiny můžeme zařadit špatné sociální zázemí, žádné, popř. dysfunkční vztahy, finanční problémy spojené s dluhy, exekucemi, nezaměstnaností, bydlení ve špatných podmínkách, případně absence jakéhokoliv bydlení. Ve znalecké činnosti se znalec setkává nejčastěji s řidiči, kteří řídí pod vlivem zejména stimulancí zastoupených metamfetaminem. Ostatní druhy trestné činnosti jsou zastoupeny výrazně méně.

Resocializace pachatelů je individuální a to zejména s ohledem na jejich motivaci a spolupráci při případné léčbě. Největším problémem je možno spatřovat v tom, že pachatelé se po odsouzení či po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody vrací zpět do podobného prostředí, bez další systematické prevence ať již ambulantní zdravotní nebo sociální, která by podstatně snížila recidivu u pachatelů této trestné činnosti. Výrobci a distributoři drog v některých případech bývají provázáni i s další trestnou činností a to zejména majetkového charakteru.

8 KAZUISTIKA

Případ, který bude popsán v této kapitole, se stal v měsíci září roku 2017 v běžný pracovní den v odpoledních hodinách. Vše začalo běžnou dopravní kontrolou motorizované hlídky Policie ČR při běžném výkonu služby příslušníků pořádkové policie na teritoriu Územního odboru Šumperk. Hlídka Policie ČR se rozhodla zastavit a zkontrolovat vozidlo Ford Focus, rok výroby 1999 a osádku tohoto vozidla. Na pokyn k zastavení vozidla, který byl uvedenou hlídkou předepsaným způsobem dán za použití výstražného znamení modré barvy se zapnutým nápisem STOP v přední části služebního vozidla, řidič vozidla Ford Focus reagoval tak, že prudce zrychlil ve snaze policejní hlídce ujet. Na frekventované pozemní komunikaci v obci dosahoval rychlosti i přes 100 km/h, při jízdě ohrožoval další účastníky silničního provozu, kteří museli na vzniklou situaci reagovat zpomalováním a zastavováním jízdy vlastních vozidel, při riskantním způsobu jízdy porušil několik předpisů na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, předjížděl přes plnou středovou čáru, v zatáčkách využíval celou šířku vozovky, následně s vozidlem odbočil na lesní a polní cestu, kde ve snaze předjet zprava před sebou jedoucí vozidlo při tomto manévru sjel do příkopu a s vozidlem Ford Focus havaroval.

Ihned po této havárii policejní hlídka uviděla, jak se muž, který vozidlo řídil a hlídce ujížděl, přesouvá na místo spolujezdce a na místo řidiče se posouvá žena, která předtím seděla vedle řidiče na předním pravém sedadle. Než policejní hlídka stačila přistoupit k vozidlu Ford Focus, muž otevřel pravé přední dveře, z vozidla vystoupil a začal před hlídkou Policie ČR utíkat směrem do lesního porostu. Za dané situace policejní hlídka situaci vyhodnotila tak, že jeden člen hlídky zůstal na místě, aby střežil zbylé dvě osoby cestující ve vozidle a druhý člen hlídky pronásledoval utíkajícího řidiče, kterého po několika metrech dostihl a za použití donucovacích prostředků hmatů a chvatů jej zpacifikoval.

Řidič ujíždějícího vozidla byl ztotožněn jako V.H. Lustrací v policejních systémech bylo vzápětí zjištěno, že za volantem motorového vozidla nemá vůbec co dělat, jelikož má vysloven platný zákaz řízení motorových vozidel pro všechny skupiny řidičského oprávnění rozhodnutím Okresního soudu v Šumperku. Navíc bylo orientační zkouškou pomocí přístroje Drugwipe zjištěno, že je pod vlivem amfetaminu/metamfetaminu. Lékařské vyšetření spojené s odběrem biologického materiálu však odmítl. Ve snaze vyhnout se silniční kontrole, policejní hlídce ujížděl zhruba 10 minut a za tuto dobu

svou riskantní jízdou, při které ohrožoval ostatní účastníky silničního provozu na životě a zdraví najel trasu přibližně 4,8 km. V pronásledovaném vozidle se vyjma řidiče V.H. nacházeli další 2 spolucestující a to partnerka ujíždějícího řidiče A.K. a jejich společný známý V.S. Vzhledem k tomu, že na místě po zákroku hlídky bylo zjištěno, že ve vozidle se nachází věci, které slouží k nedovolené výrobě OPL, konkrétně pak pervitinu, zakročující hlídka si na místo cestou operačního důstojníka Krajského ředitelství policie Olomouckého kraje vyžádala výjezdovou skupinu Služby kriminální policie a vyšetřování Územního odboru Šumperk, policejního psovoda se služebním psem a kriminalistického technika k zajištění stop na místě činu. Celý případ si poté na místě dle věcné příslušnosti převzal policejní orgán Oddělení obecné kriminality Územního odboru Šumperk. S ohledem na okolnosti případu si policisté telefonicky vyžádali u dosahového státního zástupce Okresního státního zastupitelství Šumperk souhlas se zadržením všech tří osob cestujících ve vozidle. Státní zástupce tento požadavek akceptoval a udělil souhlas policejnímu orgánu se zadržením těchto osob.

V místě nehody vozidla Ford Focus bylo jako neodkladný a neopakovatelný úkon ve smyslu ust. § 113 trestního řádu provedeno ohledání místa činu a to včetně uvedeného vozidla. Při ohledání byly ve vozidle nalezeny věci, které jsou typické pro nedovolenou výrobu pervitinu, jako jsou různé skleněné baňky, teploměr, varné sklo, plastový trychtýř, chemikálie typu kyseliny solné, chlorovodíkové, hydroxid sodný. Současně byly nalezeny a zajištěny i věci, které souvisí s distribucí pervitinu, jednalo se o plastovou kapsli s obsahem krystalické látky, papírové psaníčko s obsahem bílé krystalické látky, 2 ks přenosných digitálních vah, plastové ampulky tzv. zuby, injekční stříkačky. Věci, které souvisí s nedovolenou výrobou a distribucí pervitinu byly v rámci ohledání zajištěny, včetně uvedeného vozidla. Vozidlo bylo následně převezeno na záchytné odtahové parkoviště Krajského ředitelství Olomouckého kraje a poté bylo předáno do správy Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Osádka vozidla Ford Focus byla na místě zadržena podle § 76 odst. 1 trestního řádu a následně všichni zadrženi byli vyslechnuti ve smyslu ust. § 76 odst. 3 trestního řádu na protokol o výslechu osoby zadržené, přičemž nikdo ze zadržovaných si nezahlasil obhájce. Řidič vozidla V.H. a jeho partnerka A.K. se k výrobě pervitinu před zahájením trestního stíhání doznali, zároveň se z této trestné činnosti vzájemně usvědčovali. Podezřelá A.K. mimo výrobu pervitinu doznala i to, že zhruba v deseti případech poskytla pervitin právě svému partnerovi V.H. Podezřelý V.H. od počátku popíral, že by on sám někomu pervitin předával, byl však usvědčován výpovědí spolucestujícího

V.S., který ve své výpovědi uvedl, že byl občasným odběratelem pervitinu od V.H. v průběhu letních měsíců 2017. Po provedeném prověřování dospěl policejní orgán k závěru, že u podezřelých V.H. a A.K. zjištěné a odůvodněné skutečnosti nasvědčují tomu, že byl spáchán trestný čin a proto rozhodl usnesením podle § 160 odst. 1 tr. řádu o zahájení trestního stíhání. Protiprávní jednání spolucestujícího ve vozidle V.S. bylo vyloučeno k samostatnému trestnímu řízení.

Jednání obviněného V.H. bylo po právní stránce posouzeno jako spáchání zvlášť závažného zločinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku dílem samostatně, dílem ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, zločinu obecné ohrožení podle § 272 odst. 1 trestního zákoníku a přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) trestního zákoníku. Užití kvalifikované skutkové podstaty u obviněného V. H. bylo vzhledem k předchozímu pravomocnému odsouzení pro zvlášť závažný zločin nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1, odst. 2 písm. b) trestního zákoníku v posledních třech letech. Jednání obviněné A.K. bylo kvalifikováno jako spáchání přečinu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 trestního zákoníku dílem samostatně, dílem ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku.

Vydáním a doručením usnesení o zahájení trestního stíhání obviněným nastala fáze vyšetřování. U obviněného V.H. doručením tohoto usnesení nastal případ nutné obhajoby ve smyslu ust. § 36 odst. 3 trestního řádu, jelikož se koná řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje 5 let. Obviněný V.H. dostal přiměřenou lhůtu ke zvolení obhájce, tuto však nevyužil, obhájce si nezvolil a proto vyšetřující policejní orgán požádal o ustanovení obhájce věcně a místně příslušný soud, což v tomto případě byl Okresní soud Šumperk, který obviněnému ustanovil obhájce tzv. „ex offo“. Po ustanovení obhájce byl neprodleně naplánován výslech obviněného V.H., jelikož policejnímu orgánu stále běžela lhůta zadržení, která nesmí překročit lhůtu 48 hodin. O termínu úkonu byl v souladu s trestním řádem telefonicky vyrozuměn ustanovený obhájce obviněného, který se na stanovený termín dostavil a na místě převzal usnesení o zahájení trestního stíhání proti obviněnému V.H.

Před započítím výslechu obviněného V.H. byla obviněnému a jeho obhájci umožněna porada bez přítomnosti třetí osoby, po této poradě se obviněný rozhodl, že využije svého práva a k věci nebude vypovídat. Spoluobviněná A.K. ve své výpovědi v procesním postavení obviněné doznala výrobu pervitinu, k předávkám pervitinu spoluobviněnému V.H. se odmítla vyjádřit. Po provedených výsleších byla A.K. propuštěna ze zadržení na svobodu. U obviněného V.H. však policejní orgán spatřoval vazební důvody podle § 67 písm. c) tr. řádu, že bude opakovat trestnou činnost, pro níž je stíhán a tudíž podal státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Šumperku podnět k vydání návrhu na vzetí obviněného do vazby. Státní zástupce tento podnět akceptoval a podal Okresnímu soudu v Šumperku návrh na vzetí obviněného do vazby, načež soudce na základě tohoto návrhu rozhodl ve vazebním zasedání o vzetí obviněného V.H. do vazby. Zajištěné věci z vozidla Ford Focus, včetně chemikálií byly následně odeslány k vyhotovení expertízy na Odbor kriminalistické techniky a expertíz Frýdek Místek.

V průběhu vyšetřování z podaných vysvětlení dalších osob bylo zjištěno, že oba obvinění pervitin předávali dalším osobám, které nebyly uvedeny v usnesení o zahájení trestního stíhání. Tyto osoby byly ustanoveny operativní činností mezi uživateli OPL. V prvním případě ustanovená uživatelka pervitinu P.Č. uvedla, že v období od srpna 2017 do září 2017 v Šumperku dostala od obviněného V.H. v pěti případech nevážené množství pervitinu v odhadovaném množství 0,1 gramu v každé jednotlivé předávce a od konce září 2017 do října 2017 v Šumperku dostala v pěti případech nevážené množství pervitinu od obviněné A.K. v odhadovaném množství 0,2 až 0,4 gramu v každé jednotlivé předávce.

Na základě této výpovědi P.Č. bylo podle § 160 odst.1, 5 trestního řádu rozšířeno trestní stíhání proti obviněným V.H. a A.K. i pro tento skutek. Po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání obviněným byl naplánován výslech obviněného V.H. i obviněné A.K. Obviněný V.H. po poradě se svým obhájcem bez přítomnosti třetí osoby se rozhodl, že se chce k věci vyjádřit. Vyjádřil se však pouze k věcem zajištěným ve vozidle Ford Focus při zadržení policejní hlídkou a také uvedl, že policistům s vozidlem ujížděl z důvodu toho, že vlivem pervitinu nebyl při smyslech a proto žádá vypracování znaleckého posudku na svoji osobu. Dodal, že minutu předtím, než s vozidlem vyjel, mu spoluobviněná A.K. nitrožilně aplikovala cca 0,3 gramu pervitinu, současně dodal, že kdyby nebyl ovlivněn tímto pervitinem, nikdy by neujížděl. Tato výpověď V.H. byla první v procesním postavení obviněného, ve které se V.H. rozhodl

vypovídat. Předmětem tohoto výslechu obviněného však bylo vydané usnesení o zahájení trestního stíhání v souvislosti s odběratelkou P.Č., ke které však V.H. s odkazem, že využívá svého práva nevypovídat se vůbec nevyjádřil.

Obviněný A.K. byla ve svém výslechu v procesním postavení obviněné sdílnější. Uvedla, že osobu P.Č. zná, v září roku 2017, když obviněný V.H. byl dodán do výkonu vazby, měla u P.Č. nějaké své věci, protože neměla kde bydlet. Popřela však skutečnost, že by někdy P.Č. předala pervitin, jelikož v té době byla ráda, že má pervitin pro svoji osobní potřebu.

Po rozšíření trestního stíhání obviněných o tento skutek a doručení tohoto usnesení jednotlivým obviněným byla předvolána k výslechu svědka P.Č. Tato byla před započítím výslechu výslovně a podrobně poučena o trestnosti křivé výpovědi a dalších příslušných ustanovení a o tom, že musí mluvit pravdu o okolnostech důležitých pro trestní řízení. Svědkyně P.Č. uvedla, že poučení rozumí, rodinný nebo obdobný vztah ani k jednomu s obviněných nemá a proto jí nic nebrání ve výpovědi a k věci potvrdila předávky pervitinu jak od V.H., tak i od A.K. Lišil se však počet případů předávek pervitinu, kdy ve svědecké výpovědi uvedla, že od obviněného V.H. dostala pervitin zdarma v srpnu 2017 v jednom až dvou případech, od obviněné A.K. dostala pervitin v průběhu září až října či listopadu 2017 zhruba v šesti až osmi případech. Současně popsala, jak pervitin vypadal a jaký měl na ni účinek.

V dalším případě došlo k tomu, že ustanovená uživatelka pervitinu R.P. v úředním záznamu o podaném vysvětlení popsala předávky pervitinu od obviněného V.H. , když na základě této výpovědi bylo obviněnému V.H. podle § 160 odst. 1, 5 trestního řádu rozšířeno trestní stíhání i o tento skutek. R.P. pak byla předvolána k výslechu v procesním postavení svědka, po řádném poučení ve svém vyjádření do protokolu uvedla, že to co popsala ve své předchozí výpovědi není pravda, vše si vymyslela, k obviněnému V.H. měla citový vztah, který nedopadl podle jejich představ, tak ze msty uvedla, že ji měl obviněný V.H. předávat pervitin. Zda to bylo skutečně ze msty nebo si R.P. vše posléze rozmyslela a nechtěla obviněnému V.H. dále přitížit, ví jen ona sama. Každopádně se to nakonec celé otočilo proti ní a byla následně obviněna z přečinu křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek podle § 346 odst. 2 písmeno a) trestního zákoníku a poté byla i za tento trestný čin pravomocně odsouzena.

Další zajímavostí na celém případě je skutečnost, že v průběhu vyšetřování byl policejním orgánem Oddělení obecné kriminality Územního odboru Olomouc postoupen ke společnému řízení skutek, který spočíval v protiprávním jednání obviněné A.K., která při návštěvě spoluobviněného V.H. v prostorách Vazební věznice Olomouc, kde obviněný vykonával vazbu, tomuto předala 1,4 gramu sušené zelené hmoty, která jak bylo následným orientačním testem zjištěno, obsahovala látku THC, čímž se dopustila dalšího přečinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 trestního zákoníku, jelikož neoprávněně jinému jinak opatřila omamnou a psychotropní látku. Toto jednání bylo ihned v prostorách Vazební věznice Olomouc odhaleno příslušníky Vězeňské služby ČR a A.K. se poté k tomuto jednání doznala na místě doznala. Ze spáchání tohoto skutku byla A.K. následně obviněna a toto jednání bylo po právní stránce posouzeno jako přečin nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odst. 1 trestního zákoníku. V procesním postavení obviněné A.K. toto jednání taktéž doznala. Na této věci je zřejmé, že obviněná A.K. ačkoliv byla nedávno obviněna z drogového trestného činu, se zanedlouho opět dopouští tohoto druhu trestné činnosti, bez ohledu na to, že dosud ještě nebylo rozhodnuto ani předchozí její protiprávní jednání, navíc se tohoto protiprávního jednání dopouští v objektu věznice, který má vysoký stupeň zabezpečení a pravděpodobnost, že bude při činu odhalena je velmi vysoké.

V průběhu vyšetřování byl i s ohledem na vyjádření se obviněného V.H. v protokolu o výsledku obviněného, že nebyl při smyslech, jelikož krátce předtím než vyjel s vozidlem, tak mu byl aplikován nitrožilně pervitin, přibrán ke zkoumání duševního stavu obviněného V.H. podle § 116 trestního řádu znalec z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, za účelem posouzení případné nepřičetnosti obviněného v době spáchání činu. Po vyšetření duševního stavu obviněného V.H. znalcem a vypracování znaleckého posudku bylo zjištěno, že obviněný V.H. v době spáchání trestné činnosti trpěl duševní poruchou ve smyslu kombinace akutní intoxikaci stimulanty při syndromu závislosti na stimulantech a smíšenou poruchou osobnosti. V inkriminované době byly jeho rozpoznávací a ovládací schopnosti sníženy vždy přímo úměrně hloubce této intoxikace, avšak nebyly vymizelé. V.H. má však s návykovými látkami obecně dostatečnou zkušenost, zná dostatečně účinky návykových látek na svůj organismus a byl schopen si uvědomit důsledky vlivu jejich užití na své chování a mohl tedy předvídat psychický stav v němž se po užití těchto látek ocitl.

Z psychiatrického posudku tedy vyplynulo, že obviněný V.H. je odpovědný za své jednání a byl v době páchaní činu ve stavu přičetnosti.

Po doručení expertízy z oboru kriminalistika, odvětví chemie bylo možno vyšetřování skončit a naplánovat prostudování trestního spisu s obviněnými, jelikož všechny úkony v rámci vyšetřování byly hotovy a po důkazní stránce byl odůvodněn závěr, že je možno ve věci podat státnímu zástupci návrh na podání obžaloby na oba obviněné. Z výsledku provedené expertízy Odborem kriminalistické techniky a expertíz z oboru kriminalistika, odvětví chemie mimo jiné vyplynulo, že vzhledem k přítomnosti metamfetaminu a jeho prekurzoru efedrinu, resp. pseudoefedrinu v předloženém materiálu a dále k přítomnosti zajištěných chemických látek a jejich kombinací v některých stopách lze konstatovat, že tyto látky mohly být použity a pravděpodobně byly použity při nelegální výrobě metamfetaminu tzv. katalytickou dehydroxylací efedrinu, resp. pseudoefedrinu. Na základě tohoto výsledku zkoumání je zřejmé, že věci zajištěné ve vozidle Ford Focus jsou prokazatelně používány pro výrobu pervitinu a i další zajištěný materiál má parametry OPL. Z toho důvodu v žádném případě nepřichází v úvahu, že by se tyto věci vraceli obviněným, jelikož jde o věci, které ohrožují bezpečnost a zdraví lidí.

Vzhledem k tomu, že obviněný V.H. byl mimo jiné obviněn ze spáchání zvlášť závažného zločinu, byla u něj nejvyšší přípustná doba trvání vazby v souladu s ustanovením § 72a odst. 1 písmeno d) trestního řádu čtyři roky, přičemž z této doby připadá jedna třetina na přípravné řízení a dvě třetiny na řízení před soudem. Vyšetřování celé trestní věci bylo vcelku obsáhlé, v průběhu vyšetřování byli ustanoveni další odběratelé, kteří se taktéž museli vyslechnout v procesním postavení svědka, a současně se muselo se skončením vyšetřování sečkat do doby, než bude vyhotovena expertíza z oboru kriminalistika, odvětví chemie. Na konci vyšetřování se již nejvyšší přípustná doba trvání vazby u obviněného V.H. vyčleněná pro přípravné řízení pomalu chýlila ke konci, avšak stále ještě zbývalo do konce této lhůty několik týdnů. Po prostudování kompletního trestního spisu v dané věci obviněným V.H. a jeho obhájcem v prostorách Vazební věznice Olomouc byl obviněný a jeho obhájce dotázán, zda mají nějaké návrhy na doplnění vyšetřování, načež obviněný V.H. uvedl, že návrhy na doplnění vyšetřování žádné nemá, avšak k věci chce po prostudování trestního spisu uvést, že ve vozidle Ford Focus ve středovém panelu se nachází paměťová karta, na které je uložen videozáznam, který zachycuje spoluobviněnou A.K. jak vyrábí

pervitin. Z jakého důvodu tuto informaci obviněný sdělil policejnímu orgánu, až po několika měsících vyšetřování na jeho samotném konci se můžeme jen domnívat.

Vzhledem k tomu, že policejní orgán ze zákona musí prověřit všechny podněty a skutečnosti, které by mohly nasvědčovat spáchání trestného činu, byla tato informace od obviněného V.H. vyčleněna pod samostatné číslo jednacích, ve věci byly zahájeny podle § 158 odst. 3 trestního řádu úkony trestního řízení a věc byla prověřována jako samostatný skutek. Výsledkem tohoto prověřování bylo odložení věci podle § 159a odst. 1 trestního řádu. Ve vozidle Ford Focus byla na základě příkazu k prohlídce jiných prostor a pozemků podle § 83a trestního řádu provedena prohlídka vozidla, při které ve středovém panelu ve vozidle byla skutečně zajištěna paměťová karta, avšak vyhodnocením obsahu této paměťové karty ani podáním vysvětlení A.K. se udávané protiprávní jednání neprokázalo.

Po seznámení obviněných a obhájce se spisovým materiálem byl spis zkompletován a odeslán společně s návrhem na podání obžaloby dozorujícímu státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Šumperku. Právní kvalifikace se oproti usnesení o zahájení trestního stíhání nezměnila. Na zajištěné věci související s OPL ve vozidle Ford Focus včetně samotného vozidla byl dán státnímu zástupci podnět k uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odstavec 2 písmene a) trestního zákoníku. Věci, které neměly s OPL a uvedenou trestnou činností žádnou souvislost, byly oprávněným osobám vráceny. Dozorující státní zástupce návrh na podání obžaloby akceptoval a podal na oba obviněné obžalobu k Okresnímu soudu v Šumperku.

V hlavním líčení obžalovaný V.H. před senátem Okresního soudu v Šumperku vypovídal, k protiprávnímu jednání se doznal. Popsal podrobně svoji trestnou činnost, tak jak byla uvedena v obžalobě. Přiznal, že věci určené k výrobě pervitinu měl za účelem výroby pervitinu pro svoji potřebu a spoluobviněná A.K. mu pouze pomáhala. Nad svým jednáním projevil lítost. Oproti přípravnému řízení tedy obrátil, a k trestné činnosti, kladené mu za vinu se doznal. Přiznal, že věci k výrobě pervitinu jsou jeho, používal je za účelem výroby pervitinu, který si vyráběl pro sebe, ke spoluobviněné A.K. uvedl, že tato mu s výrobou pouze pomáhala. Z jakého důvodu se obžalovaný V.H. rozhodl změnit taktiku a v hlavním líčení vypovídat, navíc doznat trestnou činnost, která mu je kladena za vinu, ví pouze on sám, avšak zcela určitě si uvědomil vyšší zákonné trestní sazby, která mu potenciálně za souběh uvedených trestných činů hrozila.

Závěrečný verdikt senátu Okresního soudu v Šumperku uznal oba obžalované vinnými a to V.H. ze spáchání zvláště závažného zločinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1, odstavec 2 písmeno b) trestního zákoníku, dílem samostatně, dílem ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku, zločinu obecného ohrožení podle § 272 odstavec 1 trestního zákoníku a přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odstavec 1 písmeno a) trestního zákoníku a A.K. ze spáchání přečinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1 trestního zákoníku, dílem samostatně, dílem ve spolupachatelství podle § 23 trestního zákoníku a spáchání přečinu nedovolené výroby a jiného nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy podle § 283 odstavec 1 trestního zákoníku.

Obžalovaný V.H. byl odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 3,5 roku s výkonem uloženého trestu ve věznici s ostrahou a současně mu byl uložen trest zákazu činnosti řízení motorových vozidel na 5 let. Ohledně zajištěných věcí související s výrobou pervitinu a samotné OPL, včetně vozidla Ford Focus, kterým V.H. ujížděl policejní hlídce a převážel zde tyto věci bylo soudem rozhodnuto o uložení trestu propadnutí věci podle § 70 odstavec 2 písmene a) trestního zákoníku. Uvedené vozidlo v registru bylo evidováno na jinou osobu, shodou okolností na osobu, která v té době vykonávala trest odnětí svobody za drogovou trestnou činnost. Vyšetřováním však bylo jednoznačně prokázáno, že faktickým vlastníkem předmětného vozidla Ford Focus, byl V.H., jenž s vozidlem ujížděl policejní hlídce a v podstatě se s vozidlem pohyboval v určité době na různých místech okresu Šumperk, ačkoliv věděl, že má vysloven platný zákaz řízení všech motorových vozidel.

Obžalovaná A.K. byla odsouzena k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 2 (dvou) roků s podmíněným odkladem a zkušební dobou na 3 (tři) roky s vysloveným dohledem probačního úředníka a podle § 70 odstavec 2 písmeno a) trestního zákoníku k trestu propadnutí věci a to sušené rostlinné hmoty v plastovém obalu tzv. dealeráku o hmotnosti 1,4 gramu. Nikdo z obžalovaných ani státní zástupce či jiné oprávněné osoby si proti prvoinstančnímu rozhodnutí Okresního soudu v Šumperku nepodali odvolání a rozsudek tak mohl nabýt právní moci a být vykonatelný.

Z této kazuistiky je patrné, že předchozí potrestání soudem u V.H. se minulo svým účinkem. V.H. v podstatě krátce po svém propuštění z výkonu trestu odnětí svobody za předchozí drogovou trestnou činnost se na svobodě vrací zpět do pro drogového prostředí a opětovně jeho chování inklinuje jednak k užívání OPL, v tomto případě zejména pervitinu, tak k páčání další drogové trestné činnosti. Na tomto případě je zřejmé, že pokud se odsouzený z výkonu trestu odnětí svobody vrátí zpět do prostředí spojeného s užíváním návykových látek, tak tím velmi výrazně zvyšuje riziko, že opět spadne do problémů s drogami.

Celá událost však mohla mít mnohem závažnější následky. V.H. s uloženým platným zákazem řízení všech motorových vozidel a pod vlivem pervitinu se rozhodl, že policejní hlídce ujede. Riskantní jízdou v běžném provozu v odpolední dobu, kdy je dopravní špička mohl ohrozit na životě a zdraví nejenom sebe a zbylou část osádky vozidla, ale i ostatní účastníky silničního provozu, chodce a v neposlední řadě i hlídku Policie ČR, která vozidlo pronásledovala. Člověk intoxikovaný pervitinem má snížený pud sebezáchovy, je nabuzený a to se zcela jistě projevilo na způsobu jízdy ujíždějího řidiče V.H., který s vozidlem nakonec havaroval. Nebýt toho, že policejní hlídka se rozhodla vozidlo Ford Focus zkontrolovat, nebylo by jednání související s drogovou trestnou činností celé osádky vozidla Ford Focus možná vůbec nikdy odhaleno. Z toho důvodu je důležité, aby se policisté, zejména pořádkové a dopravní služby při běžném výkonu služby zaměřovali na tyto zájmové osoby a vozidla.

V kazuistice bylo v podstatě shrnuto to, co bylo již konstatováno v části práce, která se zabývá specifickými aspekty při odhalování a vyšetřování drogové trestné činnosti. Opět došlo k tomu, že byl ustanovený odběratel, který nejprve potvrdil, že dostal pervitin od konkrétní osoby, na základě tohoto zjištění, bylo rozšířeno trestní stíhání obviněného, dotyčný svědek posléze ve svědecké výpovědi policejnímu orgánu sdělí, že tomuto tak nebylo, že si to vymyslel, což velmi výrazným způsobem komplikuje vyšetřování a obecně trestní řízení v těchto trestních věcech. Dalším aspektem je rozdílnost výpovědí svědka, kdy se v jednotlivých výpovědích různí počty jednotlivých předávek, kdy však pro trestní řízení je relevantní to, co svědek uvede ve výpovědi v procesním postavení svědka, jelikož taková výpověď má důkazní hodnotu a lze ji použít při hlavním líčení.

Na tomto případě můžeme konstatovat, že v České republice celkem dobře funguje primární prevence před riziky spojenými s užíváním návykových látek, kde se šíří osvěta ve školách, ve veřejně sdělovacích prostředcích, jež pravidelně informují o negativních účincích návykových látek, ale na druhou stranu zde chybí systémová kontrola u osob, kteří jsou uživateli OPL, byly odsouzeni za drogovou trestnou činnost, po odsouzení se vrací zpět k užívání OPL a pokračují v drogové trestné činnosti. V tomto ohledu by bylo řešením, kdyby tito lidé po skončení výkonu trestu odnětí svobody či po podmíněném odsouzení absolvovali nějaký smysluplný sociální nebo léčebný program, jehož účelem by bylo, aby se snížil počet osob, kteří se neustále vrací do stejného prostředí spojeného s užíváním OPL a pracovalo se s nimi soustavně na tom, aby jejich jednání spočívající v opakovaném užívání OPL a páchání protiprávního jednání bylo eliminováno na nejnížší možnou míru.

Je nanejvýše pravděpodobné, že největší podíl na tom, jakým směrem se pachatelé tohoto druhu trestné činnosti budou dále ubírat, je způsob života a prostředí, do kterého se budou po odsouzení vracet. V případě, že opětovně začnou užívat OPL a stanou se osobami závislými na konkrétní OPL, nikdy se z tohoto prostředí uživatelů drog nemohou vyčlenit. Velká část toxikomanů a to zejména v menších městech se mezi sebou vzájemně znají. Pokud jeden z nich nemá aktuálně přístup k droze, kontaktují zpravidla další jemu známé toxikomany a snaží se nějakým způsobem si drogu obstarat. Navíc pachatelé, kteří byli odsouzeni za výrobu OPL a znají postup výroby, v případě, že znovu užívají drogy, místo toho, aby si za nemalé finanční prostředky drogu kupovali od jiných osob, dříve nebo později opět začnou OPL sami vyrábět a celý koloběh začíná znovu. Z těchto objektivních skutečností je pro takové jedince nejlepší volbou změnit úplně prostředí, najít si vhodné zaměstnání a začít žít úplně nový život, ve kterém už pro návykové látky nebude místo.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla věnována problematice nealkoholové toxikomanie se zaměřením na pachatele drogových deliktů. Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit charakteristické vlastnosti a chování pachatelů, kteří užívají omamné a psychotropní látky a zároveň páchají trestnou činnost spočívající ve výrobě a distribuci omamných a psychotropních látek, zjistit příčiny takového jednání. Vedlejší cílem práce bylo vymezení vybraných druhů návykových látek, závislosti na návykových látkách, typologii pachatelů drogové trestné činnosti a aktuálně platné legislativy. Z výzkumných metod byla použita metoda řízeného polostrukturovaného rozhovoru se znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a metoda empirická, ve které byly využity vlastní praktické zkušenosti z pozice vyšetřovatele u Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR na problematice nealkoholové toxikomanie. V závěru práce je popsán konkrétní skutečný případ z praxe z výkonu služby u kriminální policie na Územním odboru Šumperk.

Typické charakteristické vlastnosti a chování pachatelů drogových deliktů jsou celková nevyzrálost, impulsivita a nezdrženlivost s jednáním zaměřeným primárně za účelem uspokojení svých vlastních potřeb, na úkor další perspektivy do budoucna. Mezi pachateli dominují spíše mladší ročníky ve věku 20-35 let. Příčiny takového jednání můžeme rozdělit na vnitřní a zevní. Z vnitřních příčin se jedná o psychopatologii pachatelů, ve které jsou zastoupeny zejména poruchy osobnosti ve spojení s vlastním užíváním návykových látek. Ze zevních příčin se jedná zejména o špatné sociální zázemí, žádné nebo dysfunkční vztahy, finanční problémy, dluhy, exekuce, nezaměstnanost, špatné anebo vůbec žádné bydlení. Důvody recidivy u pachatelů lze spatřovat v tom, že pachatelé drogových deliktů se po odsouzení či propuštění z výkonu trestu odnětí svobody vrací zpět do podobného prostředí spojeného s užíváním OPL a opětovně inklinují k užívání drog a páchání druhu této trestné činnosti.

V praktické části práce, byly využity zejména vlastní praktické zkušenosti z výkonu služby, kazuistika, a relevantní informace získané z řízeného rozhovoru se znalcem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie MUDr. Jiřím Kovářem. V teoretické části byly charakterizovány jednotlivé vybrané druhy návykových látek, závislosti na návykových látkách, legislativa a typologie pachatelů drogové trestné

činnosti s ohledem na biologické, psychologické a sociální faktory. Po vyhodnocení práce se podařilo hlavní i vedlejší cíl v bakalářské práci naplnit a bylo tedy cílů dosaženo.

Přínos této bakalářské práce spočívá v umožnění základní orientace v oblasti nealkoholové toxikomanie pro příslušníky bezpečnostních sborů, městské policie, pracovníky prevence kriminality na obcích s rozšířenou působností a v neposlední řadě pro širokou veřejnost. Dále je možno z této práce čerpat poznatky týkající se charakteristických vlastností, chování výrobců a distributorů omamných a psychotropních látek, specifické aspekty při prověřování a vyšetřování této trestné činnosti, jež mohou využít policisté věnující se odhalování a vyšetřování drogových deliktů.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CHMELÍK, J. *Drogová kriminalita*. Praha, 1999
2. KALINA, Kamil, 2003. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), no.1. ISBN 80-86734-05-6
3. KALINA, Kamil, 2003. *Drogy a drogové závislosti: mezioborový přístup 2*. 1. vyd. Praha: Úřad vlády České republiky. Monografie (Úřad vlády České republiky), no.1. ISBN 80-86734-05-6
4. NEŠPOR, Karel, 2007. *Návykové chování a závislost: současné poznatky a perspektivy léčby*. Vyd. 3. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-267-6
5. NOVOTNÝ, Oto a Josef ZAPLETAL, 2004. *Kriminologie*. 2.,přepřac. vyd. Praha:ASPI. ISBN 80-7357-026-2
6. NOŽINA, M. *Svět v drogách*. 1. vydání. Praha: KLP-Koniasch Latin Press, 1997. ISBN 80-85917-36-X
7. PRESL, Jiří, 1995. *Drogová závislost*. Praha: Maxdorf. ISBN 80-85800-25-X
8. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 1. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010.
9. ŠTABLOVÁ, Renata, 2008. *Kriminologie: studijní texty*. Praha
10. VALÍČEK, Pavel, 2000. *Rostlinné omamné drogy*. 1. vyd. Benešov: Start. ISBN 80-86231-09-7
11. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2019.

Elektronické zdroje

1. <http://www.policie.cz/clanek/narodni-protidrogova-centrala-skpvn-navykove-latky-navykove-latky.aspx>.
2. ŠÁMAL, P. *Právníký slovník*, 3. vydání, 2009, Nakladatelství C.H. Beck, dostupné z [www. Beck-online.cz](http://www.Beck-online.cz)
3. <https://www.sumperk.cz/filemanager/files/360617.pdf>. Dostupné z WWW: <http://www.sumperk.cz/cs/obcan/prevence-kriminality/aktuality/vyhlaseni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2020.html>
4. <http://www.drugs.com>

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., ze dne 8. ledna 2009, trestní zákoník.
2. ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., ze dne 17. července 2008, o Policii České republiky
3. ČESKO. Zákon č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky, alkoholu a jinými návykovými látkami.
4. ČESKO. Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů.
5. ČESKO. Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp.zn. Tpjn 301/2013

Seznam zkratek

ČR – Česká republika

OPL – omamná a psychotropní látka

THC - delta-9-tetrahydrokanabinol

WHO – World healthy organization – Světová zdravotnická organizace

Seznam tabulek a grafů

Tabulka č. 1 Hodnoty omamných látek dle stanoviska trestního kolegia Nejvyššího soudu ČR sp.zn. Tpjn 301/2013.

Látka	množství větší než malé	účinná látka
Heroin	více než 1,5 g	0,2 g
Kokain	více než 1 g	0,54 g
Marihuana	více než 10 g sušiny	1 g
Hašiš	více než 5 g	1 g
Metamfetamin	více než 1,5 g	1 g
LSD	5 papírků	0,000134 g
Psylocybin (lysohlávky)	více než 40 plodnic	0,05 g
Extáze (MDMA)	více než 4 tablety	0,34 g

Přílohy

Rozhovor se znalcem Krajského soudu v Ostravě MUDr. Jiřím Kovářem z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie ze dne 12.5.2020.